

KARUG

Politikos apžvalga.

Lozanos konferencijos tikslas ir perspektyvos. Birželio 16 d. Lozanos susirenka konferencija reparačijos reikalams svarstyti. Kaip žinoma, dar ligi šiol kai kurios valstybės moka karo skolas ir kitos valstybės tas skolas gauna (pagal Versalės sutartį). Moka daugiausia Vokietija. Bet prie dabartinės krizės Vokietija su savo suirusiu ūkiu nieku būdu negali mokėti. Tuo tarpu reparačijas gaunančios valstybės nenori atsisakyti nuo reparačijų ir būtinai reikalauja tų skolų mokėjimo. Tuo būdu susidarė labai keblai padėtis. Tai padėčiai apsvarstyti ir išiečiai surasti dabar sušaukta Lozanos konferencija.

Vokietija, ypač po paskutinio vyriausybės pasikeitimo, rengiasi šioj konferencijoj atvirai paskelbti, kad ji mokėti dabar reparačijų negali ir nemano mokėti. Tuo tarpu prancūzai ir anglai pareiškė, kad jie nuo gaunamųjų iš Vokietijos reparačijų negali atsisakyti, kol Jungtinės Amerikos Valstybės neatsisakys nuo jai priklausančių iš Anglijos ir Prancūzijos karo skolų. Dar tenka pridurti, kad reparačijos reikalai yra glaudžiai susiję su bendra pasauline ekonomine krize ir manoma, be Lozanos konferencijos, reikia sušaukti pasaulinę konferenciją krizės reikalams išspręsti. Ši konferencija turės būti sušaukta rudenį Londone ir tuo mažėja Lozanos konferencijos reikšmė, nes pirmiausia reikia tiksliai nustatyti kiekvienos valstybės ekonominę padėtį ir tik tuomet spręsti ar ji gali reparačijas mokėti, ar ne. Todėl, vargu ar galima iš tos konferencijos laukti galutinio reparačijų reikalo išsprendimo.

Italija griežtai reikalauja nusiginklavimo ir reparačijos reikalų sutvarkymo. Šiomis dienomis Italijos užsienių reikalų ministeris Grandi senate pasakė labai reikšmingą kalbą užsienio politikos reikalais. Šioj savo kalboj Grandi apsistojo prie nusiginklavimo ir reparačijos reikalų. Grandi labai apgailėstauja, jog nusiginklavimo konferencija ligi šiol liko be teigiamų rezultatų. Jo nuomone, nebuvo gero noro, ypač iš prancūzų pusės, kurie siūlė sudaryti tarptautinę kariuomenę ir pan., kad tik išsisuktų iš esminio nusiginklavimo. Pagaliau Grandi pareiškė, kad Italija visomis savo jėgomis kovos už taiką Europoj ir sėkmingą Lozanos konferencijos pasibaigimą.

Vargu ar Prancūzija atnaujins karo sąjungos sutartį su Lenkija. Netrukus turi baigtis terminas karo sąjungos sutarties prancūzų su lenkais. Šios sutarties turinio niekas nežino, bet kad tos sutarties terminas baigiasi, tai dabar jau nebe paslaptis. Dabar kykla klausimas ar ši sutartis bus atnaujinta.

Tenka dėl to labai abejoti, nes paskiausia draugiški santykiai tarp prancūzų ir lenkų atšalo ir Prancūzijoje jau politikai pradėjo kalbėti, kad iš tokių sutarčių naudojasi tik Lenkija, Prancūzija iš to nieko gero neturi, ir todėl jai neapsimoka tokią sutartį atnaujinti. Dar labiau tenka abejoti dėl tos sutarties sudarymo prie naujos kairesnės prancūzų vyriausybės, kuri, apskritai, nelinksta prie sutarčių su mažesnėmis valstybėmis (Rumunija, Jugoslavija, Lenkija) ir ypač prie slaptų, kaip, pav., yra su Lenkija.

Japonija taip pat nori pasirašyti nepuolimo sutartį su Sovietų Rusija. Japonija dabar jau turi naują vyriausybę (kaip žinoma, buv. ministeris pirmininkas buvo nužudytas kraštutinių srovių karininkų grupės už savo neva švelnią politiką Kinijos ir Sovietų Rusijos atžvilgiu), bet ir šioji eina buvusios vyriausybės pramintais takais.

Ne tik naujoji vyriausybė nėra aktingesnė Sovietų Rusijos ir Kinijos atžvilgiu, bet dargi kai kuriais atžvilgiais pasyvesnė ir dabar negirdėti apie rimtesnius susirėmimus Toluose Rytuose. Naujas ministeris pirmininkas pareiškė, kad Japonija visiškai nemano pasisavinti svetimų teisių Rytų Kinijoje ir pageidaujanti baigti susirėmimus su Sovietų Rusija taikos keliu. Taip pat jis pareiškė, kad Mandžūrijos reikalais bus galima surasti išeitį be susirėmimų.

Mat, japonai pagaliau suprato, kad nei Kinija, nei Sovietų Rusija lengvai jų įtakai nepasiduos ir kad abidvi pasiryžusios atkakliai kovoti už savo teises ir ta kova gali japonams labai brangiai apsieiti.

Vokiečių demokratija yra pasiryžusi kovoti su politinė reakcija Vokietijoje. Prezidento Hindenburgo iniciatyva buvo neseniai Vokietijoje sudaryta nauja vyriausybė iš bajorų kilmės ir bendrai reakcinių srovių politikų. Aišku, kad buvęs reichstagas (vokiečių seimas) būtų pareiškęs tai vyriausybei nepasitikėjimą, bet prezidentas jį paleido (mat, ir jis yra bajoriškų tradicijų generolas) ir dabar turi būti renkamas naujas reichstagas. Jei ir naujas reichstagas išreikš vyriausybei nepasitikėjimą, tai ji turės atsistatydinti, nes paleisti antrą kartą parlamentą prezidentas jau pagal konstituciją negali. Bet kas žino ar pavyks dabar demokratinėms srovėms surinkti Vokietijos reichstage daugumą. Tiesa, visai neseniai jų dauguma buvo tvirta, bet dabar Hitlerio jėgos vis auga.

Aišku, kad tuo ne tik Vokietija traukiama į bala, bet su ja ir kitos valstybės, nes dešiniųjų užsienio politika gali tik privesti prie karo Europoj. Į tuos visus trūkumus nurodo ne tik socialdemokratai, bet ir centro politikai, kurie griežtai kovoja prieš naują vyriausybę, nors naujas ministeris pirmininkas pats kadaise buvo centro narys (dešiniojo centro sparno), bet dabar iš centro išėjo.

Kaip lenkai vertina Vokietijos įvykius. Visi Vokietijos kaimynai labai susidomėję seka paskutiniu metu joje vykstančius politinio gyvenimo reiškinius. Kasdien vis didesni svorį įgijanti nacionalsocialistų („hitlerininkų“) partija, kuri žada įnešti labai radikališkų atmainų, kaip Vokietijos vidaus gyvenime, taip ir užsienių politikoje, kai kuriems Vokietijos kaimynams sukelia ypatingo nerimo. Tas nerimas, žinoma, atspindi ir jų spaudoj. Čia supažindinsime skaitytoją su lenkų spaudos balsais, komentuojančiais Vokietijos įvykius.

Štai šiomis dienomis Lenkų kariuomenės dienraštis „Polska Zbrojna“ idėjo tuo reikalu vedamąjį straipsnį, pavadintą „Be kaukės“. Jo santrauką čia patiekiame.

Smarkiai suklydo Brueningas, tas paskutinysis demokratiškas Vokietijos kancleris, pamėginęs feldmaršalą Hindenburgą paversti demokratinės respublikos kertiniu akmeniu ir atrama. Šiandien žinoma, kad tas „demokratiškasis“ prezidentas jau bent mėnesį tarėsi su savo kanclerio priešais, vien laukdamas mometo, kada už kulisų pavyks sudaryti „savo“ valdžią, kad nustumtų priešakinį atsargų vokiečių demokratijos vyrą.

Mums (lenkams) netenka Brueningo gailėtis ir jam užjausti. Jis tą piauna, ką pasėjo, o vokiečių demokratija kartu su savo kancleriu taip išsimiego, kaip pasiklojo. Ji nenorėjo suprasti, kad šiuo atveju ji tėra žaislas rankose tų, kurie niekuomet nuo valdžios Vokietijoje neatsižadėjo, bet tik laukė tinkamos progos ją atvirai paimti į savo rankas.

Dabar, jų nuomone, tokia proga atėjo. Kancleris von Papanas sudarė valdžią tokios sudėties, kurios nepasigėdintų joks Vokietijos kaizeriškas kabinetas. Tituluoti junkeriai, stambiosios pramonės magnatai ir kaizerio generolai, visa ta klika, kuri per ilgus prieškarinius metus vairavo Vokiečių valstybę, kol privedė ją ir visą pasaulį iki 1914 m. katastrofos, dabar vėl paėmė valdžią.

Šiandien stovintiems prie vokiečių valdžios vairo žmonėms netenka primesti aukštų politinių idealų. Matyt, jie ir patys jau pripažino, kad jau metas baigti tą komediją, kuri buvo vadinama demokratiška Vokiečių respublika, jei jau atvirai išėjo į sceną su panieka atstūmę marionėtes, kuriomis ligi šiol naudojosi.

Vadinamosios vokiečių demokratijos stovykloje šiandien yra išgąstis ir sumišimas, bet tai yra kartūs vaisiai politikos, kuri jos vadams atrodė esanti nepaprastai išmintinga ir gudri. Tačiau Europai nėra ko gailėti. Vokiečiai nepakitėjo. Jie liko tokie, kokie buvo prieš metus ir prieš penkerius metus (prie Stresemanno). Tik dabar, pagaliau, vokiečiai išėjo be kaukės ir parodė savo tikrąjį veidą.

Kiek pasaulį kinematografų. Amerikos prekybos ministerija surinko žinių apie kinų platinimąsi. Dabar pasauly esą 52.000 kinų su 21 milijonu vietų. Kiekvienas kinas vidutiniškai turi 400 vietų. Kinams suvartota apie 2,7 milijardo dolerių. Jungtinėse Amerikos Valstybėse kiekvienas žmogus vidutiniškai prie kinų yra pridėjęs po 13 dolerių, Anglijoje po 5,7; Vokietijoje po 4 ir Prancūzijoje po 2,5 dolerio. Su Amerika čia niekas nesusilygina.

B.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Svt. Skyrius.

Redaktorius plk. Itn. Kulzinas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr. KAINA: - visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

LIETUVOS KARIJOMENES SAVAITINIS LAIKRASTIS

XIV metai

Kaunas, 1932 m. birželio 16 d.

Nr. 25 (681)

Iškilminga diena.

Kasmet birželio m. 13 diena mūsų valstybės ir tautos gyvenime yra kažin kaip ypatinga, minėtina ir brangi. Rodos, jokiai kalendoriuje nėra pažymėta, kad tai būtų kokia nors šventė bei šiaip ypatingesnė diena. Rodos, tokia pat, kaip ir visos kitos dienos savaitėj, mėnesy bei metuose. Pilka, paprastą, su tais pat kasdieniniais rūpesčiais ir darbais. Bet, iš tikrųjų, tokia pat nėra. Ji žymiai skiriasi iš kitų. Ir tai kažin kaip instinktyviai siejojama, kad toji diena valstybiškai galvojančiam lietuviui yra ypatinga, brangi ir iškilminga. Tą dieną kažin kaip rimčiau, iškilmingiau susikaupi ir mintimis nuskrendi pas vieną visai tautai ir valstybei brangų ir garbingą asmenį. Prisimeni jo darbus ir nuopelnus kraštui, jo gyvenimą ir kas jis dabar yra mūsų valstybei ir tautai, kokia jo reikšmė mūsų šių dienų tautos gyvenime.

Ir tokia šiais metais diena kaip tik išpuolė šią savaitę, praeitą pirmadienį. Tai buvo birželio m. 13 d. — mūsų Respublikos Prezidento ir Vyriausiojo visų mūsų valstybės ginkluotųjų jėgų Vado Antano Smetonos vardinės.

Dabar bus aišku, kodėl minima diena mums yra iškilminga. Kodėl mes ją minime ir taip branginame. Kalbamas iškilmingumas nėra vienos dienos

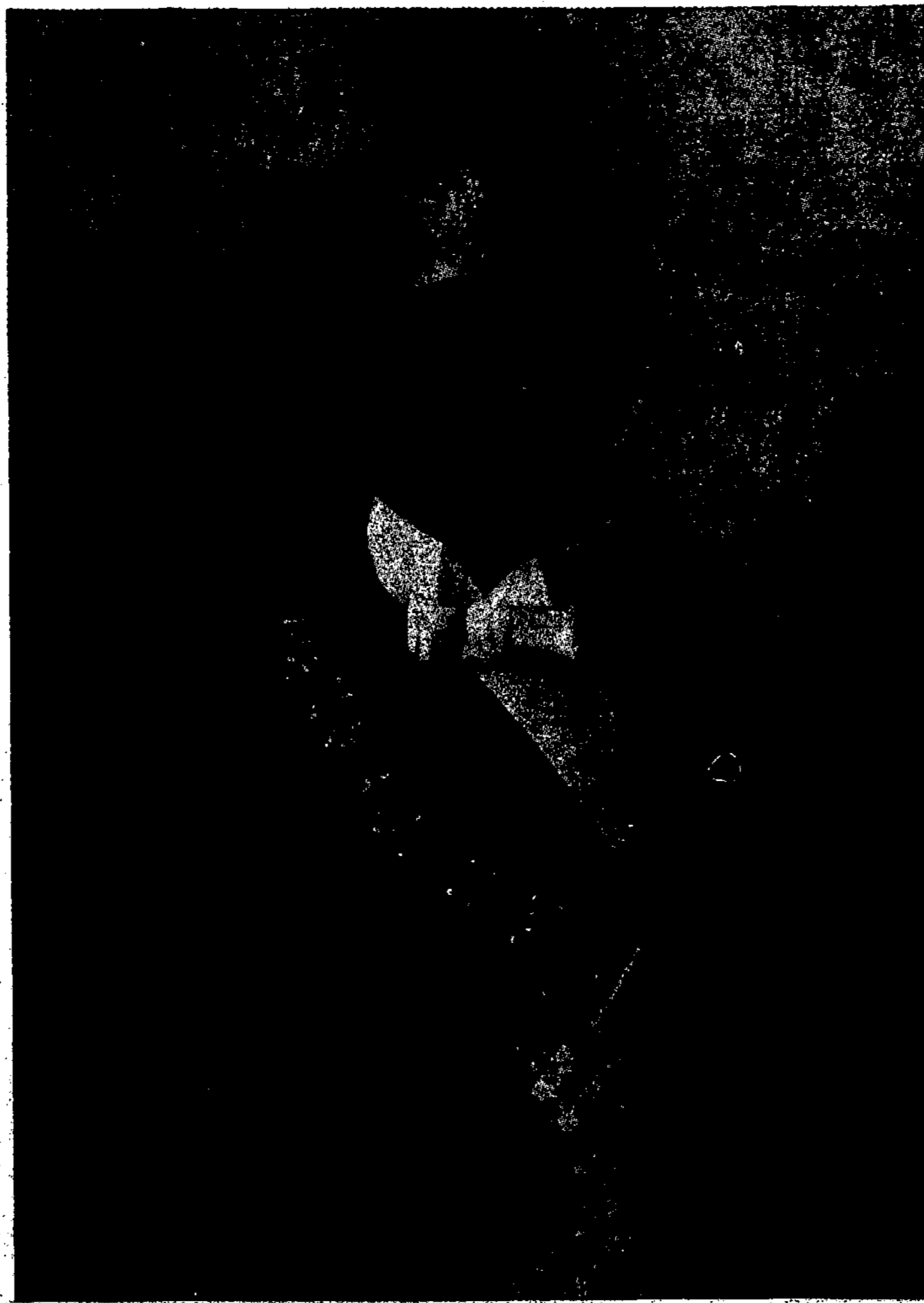
nuotaika, laikinas jausmų entuziazmas bei oficiališkas pagerbimas. Tai yra rimties momentas, gilus valstybiškas ir tautiškas susipratimas, nuoširdus pagerbimas to, kuris yra priešaky visos tautos ir valstybės,

tos valstybės pirmasis kūrėjas ir nuo pat savo jaunatvės dirbęs, kentėjęs ir kovojęs dėl visiems mums brangaus Lietuvos krašto laisvės ir nepriklausomybės.

Kiekvienos valstybės garbė reikalauja, kad tas asmuo, kuris yra valstybės priešaky, būtų gerbiamas, niekas krašto priešų bei nedraugų nedrįstų jo vardo žeminti. Kiekvienas valstybiškai galvojantis pilietis gerai supranta, kad vyriausio valstybės vado garbė glaudžiai yra surišta su visos valstybės garbe. Todėl į šias aukštas ir garbingas pareigas ir yra parenkami kilnūs, garbingi ir tautai nusipelnę asmenys. Tuo atveju mūsų tauta gali pasididžiuoti, kad ji toj srity ne tik nėra nuo kitų atsilikusi, bet daugelį kitų tautų net pralenkusi savo pasirinkimu — kas jai turi vadovauti.

Dėl ko mes taip gerbiame savo dabartinį Respublikos

Prezidentą A. Smetoną ir kuo jis yra mums brangus? Čia atsakymas trumpas. Pirmučiausia, kad jis yra mūsų vyriausias vadas, antra, kad jis yra kilęs iš mūsų pačių tarpo, mums savas ir artimas žmogus,

Jo Ekscelencija Respublikos Prezidentas
Antanas Smetona.

o trečia, kad jo nuopelnai Lietuvai yra dideli ir vertingi. Mūsų Respublikos Prezidentas A. Smetona yra gimęs smulkių ir neturtingų ūkininkų šeimoj (1874 m. rugpiūčio 10 d. Užulėnų kaime, Taujėnų val., Ukmergės apskr.). Iš pradžių dar tėvai jam davė lėšų mokytis, bet toliau teko pačiam dirbti ir iš savo lėšų mokytis. Čia reikia turėti galvoj, kad anais metais mokslas neturtingiesiems buvo sunkiau prieinamas, negu šiandien. Todėl reikėjo turėti didelį pasiryžimą, ištvermę ir darbštumą. Dar gimnazijoj būdamas pradėjo dirbti lietuvių tautišką darbą ir stojo kovon prieš rusų caro valdžios priespaudą. Už tai buvo išvartytas iš Mintaujos gimnazijos ir vargais negalais vos pasisekė įstoti į IX-ją Petrapilio gimnaziją. Būdamas studentu Petrapilio universitete, ne kartą buvo rusų persekiojamas, tardomas ir kalėjimu bei tvirtovė baudžiamas už lietuvišką tautišką darbą. Be to, net du kartu buvo pavartytas iš universiteto, kaip

Respublikos Prezidentas iš automobilio kalba į minią.

carui neištikimas ir lietuvių tautos žadinimo darbą dirbantis. Bet jokios kliūtys bei persekiojimai jo nenubaidė nuo savo užsibrėžto tikslo siekimo. Griežtai ėjo į gyvenimo kovą, baigė universitetą ir toliau dirbo lietuvių tautišką darbą. Dirbo žodžiu, darbu ir raštu. Nepabūgo ir lenkų jam daromų kliūčių. Tiek prieš didįjį karą, tiek ir didžiojo karo metu, gyveno ir dirbo Vilniuje.

Pradėjus kurti Lietuvos valstybę, A. Smetoną vėl matome visų kūrimo darbų priešaky. Išrenkamas į Lietuvos Valstybės Tarybą, tampa jos pirmininku, 1918 m. vasario 16 d. paskelbia Lietuvos nepriklausomybę ir aktingai rūpinasi valstybės sudarymu. Dirba čia, Lietuvoj, ir valstybės kūrimo reikalais, ieškodamas pagalbos, važinėja į užsienius. Lietuvos valstybė išikuria, jaunutė Lietuvos kariuomenė pradeda atkaklias ir sunkias kovas net su keturiais Lietuvos priešais: bolševikais, lenkais, vokiečiais (bermontininkų ir kt. vardais pasivadinusiais) ir vidaus priešais. Ir tuo sunkiu Lietuvai momentu 1919 m. balandžio 4 d. A. Smetona tampa pirmuoju Lietuvos Valstybės Prezidentu ir šias pareigas ėjo iki 1920 m. gegužės mėn. pusės. 1926 m. gruodžio 17 d. antrą kartą tam-

pa Respublikos Prezidentu ir 1931 m. gruodžio 11 d. tretį kartą buvo išrinktas toms aukštoms pareigoms.

Visa tai sakyte sako, kad A. Smetona mūsų tautoj yra nusipelnęs didžią jos meilę, pagarbą ir pasitikėjimą. Tai liudija, be daugelio kitų mūsų valstybės bei tautos gyvenimo reiškinijų, ir birželio 13 d. iškilmingumas. Kaip kasmet, taip ir šiais metais ne tik Kaune, bet ir provincijoj birželio 13 d. išvakarėse įvairaus jaunimo: studentų, moksleivių, skautų, kaimo ir kt. buvo surengtos atitinkamos eisenos bei iškilinės didžiam valstybės vyrui pagerbti. Visuose Lietuvos kampeliuose jo garbei buvo uždegti skautų laužai. Tautiška studentija gražioj ir didžiulėj eise-noj nuėjo jį pasveikinti ir pagerbti. Pačią vardinių dieną visoj Lietuvoj prie namų suplėvėsavo tautiškos vėliavos. Iš įvairių Lietuvos kampų pasipylė gausingi sveikinimai ir nuoširdūs likėjimai.

Kariuomenės įguloje iš ryto buvo pamaldos ir pamokslai, kuriuose primintas Respublikos Prezidento gyvenimas ir nuopelnai tėvynei. Vėliau dalyse paskaitomis paminėjo jo gyvenimą, darbus, kovas ir nuopelnus tautos žadinimo ir valstybės kūrimo srity. Iš tikrųjų, nors tai buvo darbo diena, bet buvo jaučiama šventės iškilminga nuotaika. Kauno įgulos bažnyčioj 10 val. laikė pamaldas ir pamokslą sakė karo kapelionas kun. Juška. Po mišių sugiedotas „Te Deum laudamus“ ir Tautos himnas. Į pamaldas atvyko ministeris pirmininkas J. Tūbelis, krašto apsaugos ministeris plk. Giedraitis, vyriausiojo štabo viršininkas gen. št. gen. ltn. Kubiliūnas, valstybės kontrolierius Matulaitis (visi jie po pamaldų išvažiavo į Respublikos Prezidento gimtinę) ir daug kitų aukštų karininkų: dalių vadų bei įstaigų viršininkų; taip pat ir kitų ministerijų įstaigų viršininkų, gausus karininkų būrys ir šiaip kitų žmonių. Atvyko rikiuotėje laisvi nuo tarnybų kareiviai iš Kaune ir Šančiuose stovinčių dalių, Karo mokykla ir t. t.

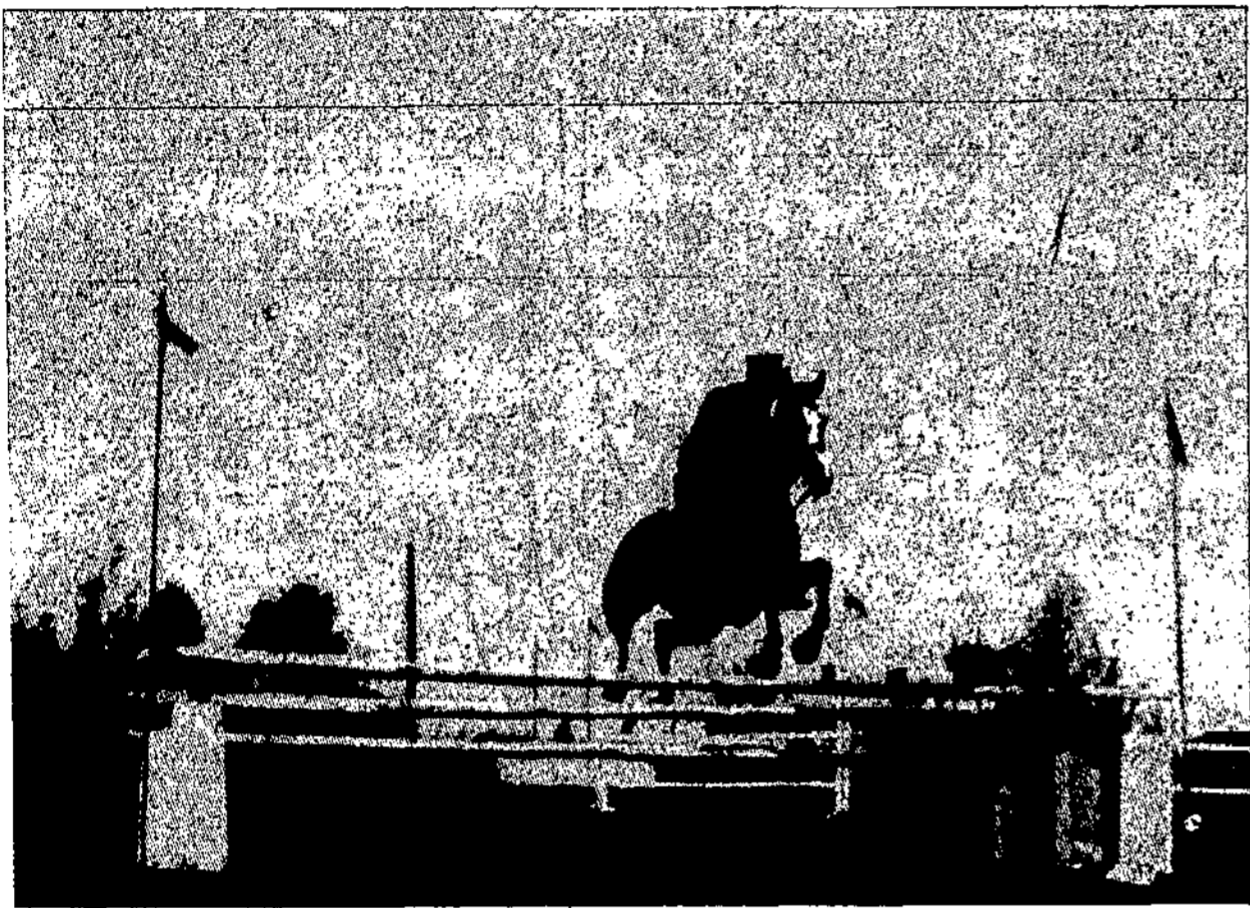
Bet didžiausias ir gražiausias Resp. Prezidento vardinių minėjimas buvo jo gimtajame Užulėnių kaime, kur šiemet ir jis pats buvo nuvykęs su kitais aukštais svečiais iš Kauno. Buvo nuvykę: ministeris pirmininkas J. Tūbelis, krašto apsaugos ministeris plk. Giedraitis, užsienių reikalų ministeris dr. Zaunius, švietimo ministeris inž. Šakenis, vidaus reikalų ministeris plk. Rusteika, žemės ūkio ministeris Aleksa, susisiekimo ministeris Vileišis, teisingumo ministeris Žilinskas, valstybės kontrolierius Matulaitis, vyriausiojo štabo viršininkas gen. št. gen. ltn. Kubiliūnas, generolai: Žukauskas, Bulota, Tamošauskas, vyriausias kariuomenės kapelionas dekanas Mironas ir daugelis kitų aukštų asmenų. Pravažiuojantį Respubl. Prezidentą Ukmergėje gražiai pasveikino skautai, apskrities ir miesto vadovybė ir kiti. Į Lėnus aukšti svečiai atvyko 11 val. Šiemet čia buvo dviguba šventė — šv. Antano atleidai ir Respublikos Prezidento vardinės jo gimtajame kaime. Lėnų bažnyčioj (artimiausia Užulėnių kaimui) aukšti svečiai išklause pamaldų. Po pamaldų Respublikos Prezidentą vėl apsupo su sveikinimais organizacijų vardu ir savo. Iš čia visi nuvyko į Užulėnius. Mažas ir paprastas kaimo kiemelis, mažas sodnelis, pilnas prisigrūdo svečių. Visi apžiūri senovišką kaimo trobelę, kurioj Resp. Prezidentas praleido savo vaikystės dienas. Dabar čia gyvena vyresnysis Resp. Prezidento brolis. Čia vėl Resp. Prezidentą apsupo gausybė nuoširdžiau-

Kavalerijos pulkų raitųjų sporto IV rungtnės.

Kasmet kavalerijos štabas rengia raitųjų sporto rungtnes. Šiais metais, kaip žinome, šitas sportas dar labiau praplėstas.

Kav. štabas yra paėmęs savo žinion žinomą Kleboniškių mišką (vieną jo pusę — už vandentiekio), kur gražios vietovės (terono) protarpūs, kelelius, takelius, pakilimus, nusileidimus ir klampynes yra sutvarkę medžiokliniams jojimams. Suprantama, kad dabar jokios medžioklės tenai nebūna. Bet toks pavadinimas pareina nuo medžioklių, kurias rengdavo raiti medžiotojai.

Birželio 10 d. 16 val. ten buvo medžioklinis jojimas. Beabejo, čia buvo medžioklinis jojimas kariškojo pagrindo, nes

Iš š. m. kavalerijos rungtnių. Šoka per kliūtis.

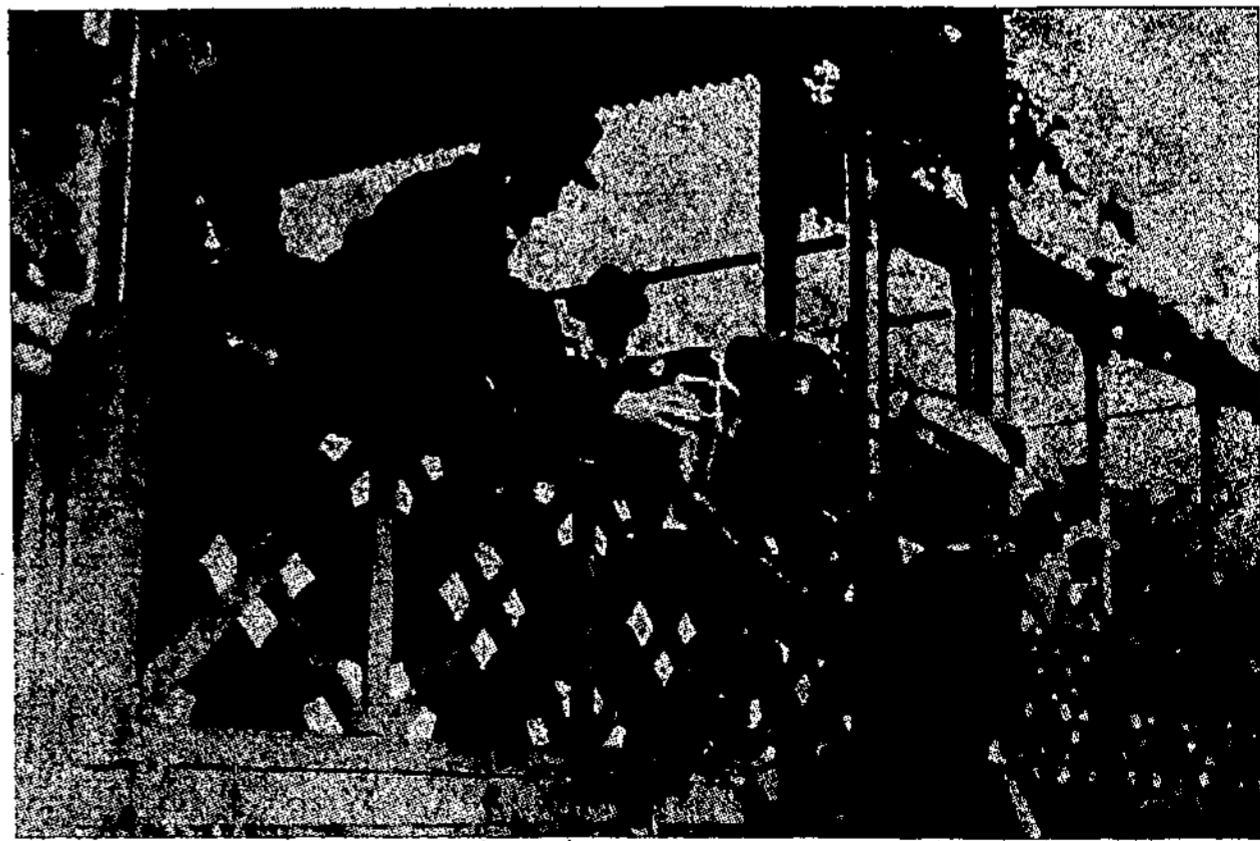
V. p. K. Ripskio foto.

č// svarbu, kad raitininkai gerai orientuotųsi vietovėj ir gerai nugalėtų pakeliui pasitaikančias kliūtis. Šiame medžiokliniam jojime jojo karininkai, vachmistrai, puskarininkiai (abiejų pulkų) ir kavalerijos kariūnai (karo mokykla) ir kariūnai — aspirantai (1 gusarų pulkas). Karininkų medžioklinio jojimo kelias buvo 3620 m. Mažiausias greitumas 350 mtr ir didžiausias — 500 mtr. Visą kelią reikėjo nujoti ne mažiau kaip per 7 min ir ne daugiau kaip per 10 min. Kliūčių buvo 12 (nebuvo „prancūziškos duobės“, kuri konkurininkų tarpe yra tiesiog legenda dėl jos nenugalėjimo, bet, iš tikrųjų, buvo nuimta dėl klampumo). Kliūčių aukštumas iki 1,30 mtr ir platumas iki 3,00. Čia gerai pasižymėjo jaun. ltn. Mikelevičius (1 gusarų pulko) su vietos veislės kumele „Bite“, nugalėdamas visas kliūtis, gerai apskaičiuodamas laiką ir atjodamas per 7 min 2,8 sek. Tuo būdu pulkui laimėjo švedų kavalerijos kapitono Göfla Melim pereinamąją dovaną (šią dovaną pulkas laimi 3-čią ir paskutinį kartą) ir sau asmens dovaną 1-mą prizą. Taip pat prizą — dovaną, skirtą Čekoslovakijos atstovybės 1 gusarų D. L. E. K. Jonušo Radvilos pulkui (gusarų karininkui, kuris greičiausias ir gerai atjos). 2-rą prizą laimėjo jaun. ltn. Andriūnas (1 gusarų pulko) su Rytų Prūsų veislės arkliu „Ampyras“, atjojęs per 7 min 3 sek ir 3-čią prizą kpt. Vazonis (2 ulonų pulko) su vietos veislės arkliu „Apdraustas“, atjojęs per 7 min 24 sek. Toliau buvo vachmistų ir puskarininkų jojimas. Čia kelio ilgumas buvo

sių sveikinimų. Respublikos Prezidentas savo kalboj prisiminė čia praleistas savo vaikystės dienas, svajones padėti šiam kraštui. Ir tos svajonės išsipildė. Tikrai galėjo padėti. Paskiau atvykusieji iš Kauno ir kitur aukšti svečiai ir vietos kaimynai drauge vaišinosi ir linksminosi gražioje sodybos pievaitėje. Griežiant orkestrui, toj pievaitėj buvo šokiai ir tautiški žaidimai. Su kaimiečiais drauge susimaišę dalyvavo ir iš Kauno atvykę ministrai ir kiti svečiai. Pas visus pasijuto bendra nuotaika, artimumas ir broliškumas. St.

2120 mtr. Mažiausias ir didžiausias greitumas tas pats (kaip karininkų). Reikėjo greičiausiai atjoti per 4 min ir vėliausiai per 6 min. Kliūčių 7 iki 1,30 aukštumo ir iki 1,50 mtr platumo. Čia laimėjo 1-rą prizą vyr. pusk. Peteraitis (1 gusarų pulko — Klaipėdos krašto) su vietos veislės arkliu „Ginklas“, atjojęs per 4 min 1 sek, 2-rą prizą vyr. pusk. Plūta (2 ulonų pulko — taip pat Klaipėdos krašto) su vietos veislės arkliu „Gaigalas“, atjojęs per 4 min 8 sek. Kavalerijos kariūnams ir kariūnams — aspirantams buvo tas pats kelias ir tos pačios kliūtys. Čia laimėjo 1-mą prizą kariūnas Palovenis su Rytų Prūsų veislės kumele „Altruiste“, atjojęs per 4 min 10 sek ir 2-rą — kariūnas jaun. pusk. Steponkevičius su vietos veislės arkliu „Avansas“, atjojęs per 4 min 35 sek. Iš kariūnų aspirantų (1 gusarų pulko) 1-mą prizą laimėjo kariūnas aspirantas Narutis su vietos veislės arkliu „Finalas“, atjojęs per 4 min 138 sek ir 2-rą — kariūnas — aspirantas Garbenis su vietos veislės kumele „Antena“, atjojęs per 4 min 14 sek.

Birželio 11 d. buvo klasiškieji konkūrai Petro Vileišio (pulko mokymo) aikštėj. Čia buvo žiūrima, kad būtų visai darnus jojimas ir visai tikslus kliūčių nugalėjimas. (Todėl kartais vadinama: „kategorija — švarumon, pagal ne visai vykusį terminą. Žl.). Pirmas jojimas buvo karininkų. Kelio ilgumas 780 mtr. mažiausias greitumas 350 mtr. per minutę. Kliūčių 15; aukštumas nuo 1,10 iki 1,20, platumas iki 2 mtr. Čia laimėjo 1-mą prizą ltn. Jagutis (1 gusarų pulko) su Rytų Prūsų veislės arkliu „Aviatorius“, gavęs 4 taškus ir atjojęs per 1 min 48,5 sek, ir 2-rą prizą kpt. Vazonis (ulonų pulko) su vietos veislės kumele „Kova“, gavęs 7 taškus ir atjojęs per 2 min 14 sek. Po 1-mo karininkų jojimo buvo vachmistų, puskarininkų jojimas. Kelio ilgumas 720 mtr. Mažiausias greitumas 350 mtr per minutę. Kliūčių 13. Kliūčių aukštumas nuo 1,05 mtr iki 1,15 mtr, platumas iki 1,50 m. 1-mą prizą laimėjo vachm. Šopys (2 ulonų pulko) su vietos veislės arkliu „Saldutis“, negavęs nė vieno taško ir atjojęs per 1 min 30 sek. 2-rą prizą — vyr. pusk. Gaidamavičius (1 gusarų pulko) su vietos veislės arkliu „Gerasis“, negaudamas nė vieno taško ir atjojęs per 1 min 30 sek (kadangi abu konkurentai buvo lygūs, tai reikėjo persirungti. Laimėjo vachm. Šopys). 3-čią prizą laimėjo vyr. pusk. Gauronskis (2 ulonų pulko) su vietos veislės arkliu „Sukilėlis“, negaudamas nė vieno taško ir atjodamas per 1 min 33 sek. Toliau buvo kavalerijos kariūnų ir kariūnų aspirantų jojimas. Kelio ilgumas tas pats, kliūtys tos pačios, kaip vachmistų ir puskarininkų. Pagaliau buvo antras karininkų jojimas. Čia kelio ilgumas tas pats, kaip pirmo, bet kliūčių daugiau, aukštumas nuo 1,10 mtr iki 1,30 mtr; platumas iki 2 mtr. Šiame joji-

Respublikos Prezidentas įteikia laimėtojiui prizą.

A. Šulco foto.

me rungiamasi dėl kavalerijos štabo pereinamosios dovanos. 1-mą prizą ir pereinamąją pulkui dovaną laimi kpt. Kaminskas (2 ulonų pulko) su vietos veislės kumele „Aukšta“, negaudamas nė vieno taško ir atjodamas per 1 min 51 sek. 2-rą prizą laimi jaun. ltn. Gasėnas (1 gusarų pulko) su vietos veislės kumele „Gražyte“, gaudamas 4 taškus ir atjodamas per 1 min 55 sek, ir 3-čią prizą laimi kpt. Bajerčius (2 ulonų pulko) su

Rytų Prūsų veislės kumele „Ataka“, gavęs 8 taškus ir atjojęs per 1 min 45,5 sek. Tuo 2-ji konkūrų diena buvo baigta.

Birželio 12 d. ten pat buvo greitumo konkūrai. Čia buvo žiūrima greitumo, vadinasi, laimi tas, kas gerai nugalės kliūtis ir greičiausiai atjos. Tuoju buvo 1-mas karininkų jojimas — kelio ilgumas 780 mtr; mažiausias greitumas 350 mtr per minutę; kliūčių aukštumas nuo 1,10 mtr iki 1,20 mtr.; platumas iki 2 mtr. Čia 1-mą prizą laimi ltn. Kondrotas (1 gusarų pulko — favoritas) su vietos veislės arkliu „Irklas“, gavęs 4 taškus ir atjojęs per 1 min 31 sek ir 2-rą prizą — ltn. Lučkauskas (2 ulonų pulko) su Rytų Prūsų veislės arkliu „Javas“, gavęs 4 taškus ir atjojęs per 1 min 32 sek. Vachmistrų ir puskarininkų jojime kelio ilgumas ir greitumas tas pats. Kliūčių 13. Aukštumas nuo 1,05 iki 1,15 mtr., platumas iki 1,50 mtr. Jojime rungiasi kavalerijos viršininko pereinamajai dovanai laimėti. Čia 1-mą prizą laimi vachm. Šopys (2 ulonų pulko) su vietos veislės arkliu „Saldutis“, negavęs nė vieno taško ir atjojęs per 1 min 19 sek. ir 2-rą prizą — vyr. pusk. Gaidamavičius (1 gusarų pulko) su vietos veislės arkliu „Ginklas“, gavęs 8 taškus ir atjojęs per 1 min 21 sek. 2-ras karininkų jojimas J. E. Respublikos Prezidento pereinamai dovanai laimėti (statula „Gloria“). Mažiausias greitumas tas pats; kliūčių tiek pat. Aukštumas nuo 1,15 iki 1,30 mtr platumas iki 2 mtr. Aišku, kad čia vyksta

Laimėję prizus per š. m. kavalerijos konkūrus.
A. Šulco foto.

didelės varžytynės ir pagaliau laimi kpt. Kaminskas (2 ulonų pulko) su tuo pačiu arkliu, gavęs 4 taškus ir atjojęs per 1 min 38 sek (su galutiną klasifikacija 1 min 42 sek). (Pernai statulą „Gloria“ laimėjo 1 gusarų D. L. E. K. Jonušo Radvilos pulkas). 2-rą prizą laimi kpt. Bajerčius (2 ulonų pulko) su Rytų Prūsų veislės kumele „Ataka“, gavs 12 taškų ir atjojęs per 1 min. 37 sek. (su galutiną klasifikacija 1 min. 49 sek.), ir pagaliau 3-čią prizą — ltn. Jonavičius (2 ulonų pulko) su vietos veislės arkliu „Gandas“, gavęs 12 taškų ir atjojęs per 1 min 52 sek. Lygiom sąlygom su ltn. Jonavičium atjojo jaun. ltn. Jokubauskas (1 gusarų pulko) su Rytų Prūsų veislės arkliu „Uostas“, todėl reikėjo abiem rungtis. Laimėjo ltn. Jonavičius. Jaun. ltn. Jokubauskas laimėjo 1 gusarų D. L. E. K. Jonušo Radvilos pulkui skirtą čekoslovakų atstovybės skirtą dovaną.

Pagaliam buvo pats paskutinis jojimas — barierinis. Tai yra tam tikras kliūčių sustatymas, kur reikia nugalėti įvairaus aukštumo (vis didėjančias) kliūtis, kurios yra viena nuo kitos lygiai nutolusios. Šį kartą buvo 6 barierai — tarp jų 10,5. Aukštumas nuo 0,9 mtr iki 1,15 mtr. Be to, reikia pažymėti, kad kliūtys nugalimos vis keliant aukščiau, kol neliks konkurentų. Čia laimėjo 1-mą prizą kpt. Kaminskas (2 ulonų pulko) su tuo pačiu arkliu, ir 2-rą ltn. Jonavičius (2 ulonų pulko) su tuo pačiu savo arkliu.

Tuoju po šito šokimo Valstybės Prezidentas įdavė laimėjusiems dovanas ir išvyko į buvusią skautų šventę. Toliau buvo programos užbaiga. Abiejų pulkų raitininkai kirto, dūrė, džigitavo (karstėsi) ir pagaliau atakavo (1 gus. pulko).

Ataka buvo sunki kulk. ugnies paruošta ir palaikoma. Buvo labai gražu, kaip iš karto pradėjo šaudyti sunki kulk. ir į sparną stačiai išlėkė raitų eskadronas (1 gusarų pulko — mok. esk.). Tai nebuvo visai tuščias efektas, bet norėta aiškiai informuoti mūsų visuomenės sluoksnius apie dabartinį moderniškos kavalerijos veikimą, kaip jos staigus, galin-

gas smūgis yra lydimas, palaikomas galingo kautynių veiksmo — ugnies. Tuo konkūrai buvo baigti.

Todėl, galime gauti tam tikrų išvadų. Būtent, 1 gusarų D. L. E. K. Jonušo Radvilos pulkas pasižymėjo medžiokliniam, šitam artimam lauko tarnybos ir raitųjų kautynių aplinkybių, jojime. (Be to, reikia atsiminti apie įsručių, iš kur parvažiavę gavom tam tikrų išvadų — daugiau atsižiūrėti į lauko kliūtis). Be to, pulkas visiškai laimėjo švedų kavalerijos kapitono Gofia Melnis dovaną — taure, kuri buvo pereinamoji. Tai yra pirma nuosavybė kavalerijoj.

Ulonams kažin kaip geriau sekės klasiški konkūrai — Petro Vileišio aikštėje. Bet ir čia gusarai turi aiškių laimėjimų. Be to, kpt. Kaminskas su savo arkliu stebėtinai visur gerai laimėjo. Jam ir priklauso ulonų laimėjimų žymi dalis.

Be to, reikia pažymėti, kad šiais metais pasirūpinta informacija ir propaganda. Nutraukta kino filmos apie 500 mtr (per Vyr. št. spaudos ir švietimo skyrių). Tai bus visai naudinga informuojant ir propaganduoju. Be to, iš sporto aikštės transliuota — pranešėta apie laimėjimus ir apskritai apie raitųjų sportą ir jo artimiausius uždavinius Lietuvoj (kpt. Žlabis).

Konkūrai buvo organizuoti kavalerijos viršininko pulk. Jackevičiaus. Vykde kav. štabo viršininkas mjr. Kriaunaitis.
Kpt. Žl.

ŽALGIRIO DIDVYRIUI.

(Trioletai).

Garbė! tau, Žalgirio didvyri,
Lietuvis šaukti nenustos
Kasdien, kasnakt jis vis kartos
Garbė tau, Žalgirio didvyri!
Per amžius būsi tu nemiręs,
Per amžius — žvaigždė Lietuvos...
Garbė! tau, Žalgirio didvyri,
Lietuvis šaukti nenustos.

Pasauliui Žalgiriu parodei,
Kad mokame valdyti kardą,
O Vytaute! lietuvių garbę
Pasauliui Žalgiriu parodei,
Sunaikindams kryžiuotį amžiams.
Išaušo tau garbės rytojus,
Pasauliui Žalgiriu parodžius,
Kad mokame valdyti kardą.

St. Daunys.

Kaip valdoma mažiausia pasaulio valstybė. Žmonių skaičiumi mažiausia pasaulio valstybė yra Andoros respublika. Ji turi tik 5000 gyventojų. Žemės plotu Andora nėra mažiausia, nes užima 191 kvadratinę mylią. Ji yra Pirėnų kalnų slėnyje tarp Ispanijos ir Prancūzijos. Valdoma šia forma: Seimynų galyvės išrenka tarybą iš 24 asmenų keturiems metams. Taryba išrenka sindiką (respublikos prezidentą) visam amžiumi (kol jis miršta). Dabar sindiku yra Font Arėmy.

Andoros respublika yra Prancūzų vyriausybės ir Urgel vyskupijos (Ispanijos) vyskupo globoj. Prancūzija ir Urgel vyskupas skiria Andorai po teisėją, vadinasi, visoje respublikoj yra du teisėjai.

Gyventojai užsiima daugiausia žemdirbystė ir yra geri ūkininkai. Katalikų tikybos. Kalba kataloniškai — ispaniškai.

Andora savaranki nuo 1278 metų. 1806 met. Napoleonas davė Andorai konstituciją, kaipo respublikai.

Pereitų metų liepos mėn. Ispanijos revoliucionieriai mėgino užimti Andoros respubliką, bet jos maža kariuomenė sėkmingai užpuolikus atremė ir savo nepriklausomybę apgynė.

Kada kyla mintis, kad Lietuva maža ir silpna, atsiminkim Andoros respubliką.
G. V.

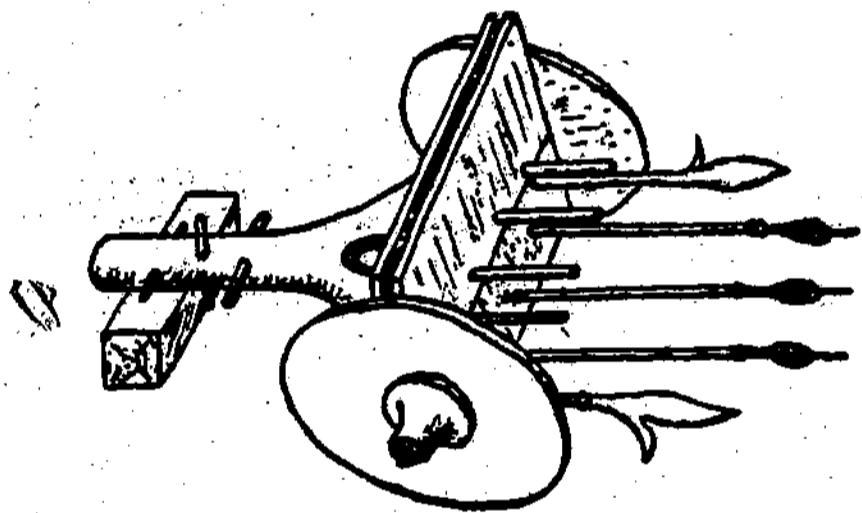
Žvakė, kuri degs 1800 metų. Italijoje, Pompejaus mieste, vietos bažnyčioj yra 16 pėdų aukštumo žvakė, kurios storumas papėdėje — 5 pėdos. Ji sveria 2000 svarų. Kasmet visų šventų dieną ji būna įžiebama ir žiba 24 valandas. Spėjama, kad taip žibinant tos žvakės užteks 1800 metų.
B.

Automatiškas ginklas seniau ir dabar.

Labai senais laikais, kada dar nežinota parako, kautynėse būdavo išmetamos ištisos krūvos akmenų iš tam tikrų mašinų, vadinamų balistomis ir katapultomis. Tiesa, šių dienų akimis pažvelgus, paprastos jos buvo. Jos dirbo su sukto gyvulių gyslų ar svirties pavidalo įrankių pagalba, bet anais laikais, puolant ar ginant tvirtoves, buvo galingas ginklas.

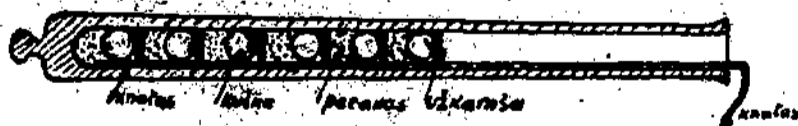
Išradus paraką ir pritaikius jį karui, atsirado noras turėti tokį ginklą, kuris per trumpą laiką galėtų paleisti kuo daugiausia kulku ir būtų reikalinga kuo mažiausia aptarnavimo. Todėl dabar pažiūrėsimė, kaip tas darbas sekėsi.

Pirmieji mėginimai šia kryptimi buvo 16 amžiuje. Iš tų laikų žinomi ginklai, vadinami: „pragaro mašinomis“; „vargonais“; „Orgelgeschütz“ (vargonų pabūklas) (Br. 1.).

Brėž. 1. Orgelgeschütz.

Apie 1583 m. Danijoje sukonstruotas ginklas, kurį užtaisydavo paraku ir kulku eilėmis. Taip užtaisyto vamzdžio visu ilgumu tęsėsi siera persunktas knatas, kuris padėgdavo iš eilės kiekvieną užtaisą ir tuo būdu iššaudavo kelis šūvius vieną po kito. Šį ginklą vadino „espignola“ (sk. espinjola) (Br. 2). Kautynių metu jį bu-

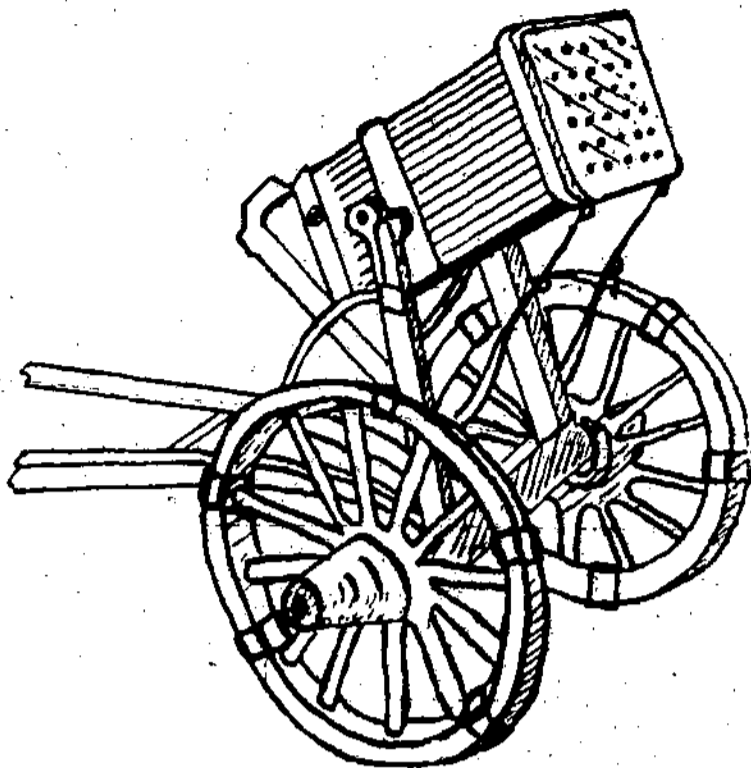

Brėž. 2 Espignola.

vo galima pavartoti tik vieną kartą, o po to reikėjo siūsti į Kopenhagą iš naujo užtaisyti. Neatsižvelgiant į tuos nepatogumus „espignola“ vis dėlto buvo gana ilgai vartojama (1858—1860 m. prūsų-danų kare).

Pradžioje šie ginklai, kaip tuomet ir visi kiti šaunamieji ginklai, buvo užtaisomi per laibgalį. Tai buvo sunkūs, su keliais ar net ke-

liom dešimtim vamzdžių ginklai (Br. 3). Vamzdžiai buvo sudėti

Brėž. 3. Saksų „vargonai“.

į vieną eilę ar kelias ar įtaisyti būgno pavidalu ir sukami apie ašį. Mašinos, kuriose vamzdžiai buvo išdėstyti eilėmis, šaudė salvėmis, o būgno pavidalu, šaudė paeiliui iš kiekvieno vamzdžio. Buvo „vargonų“ ir vienu vamzdžių užpakaly, kurio būgnas sukosi su užtaisomomis kameromis, pripildytomis paraku ir kulkomis. Juos vežiodavo specialiuose ratuose ir nenuėmus nuo jų šaudydavo.

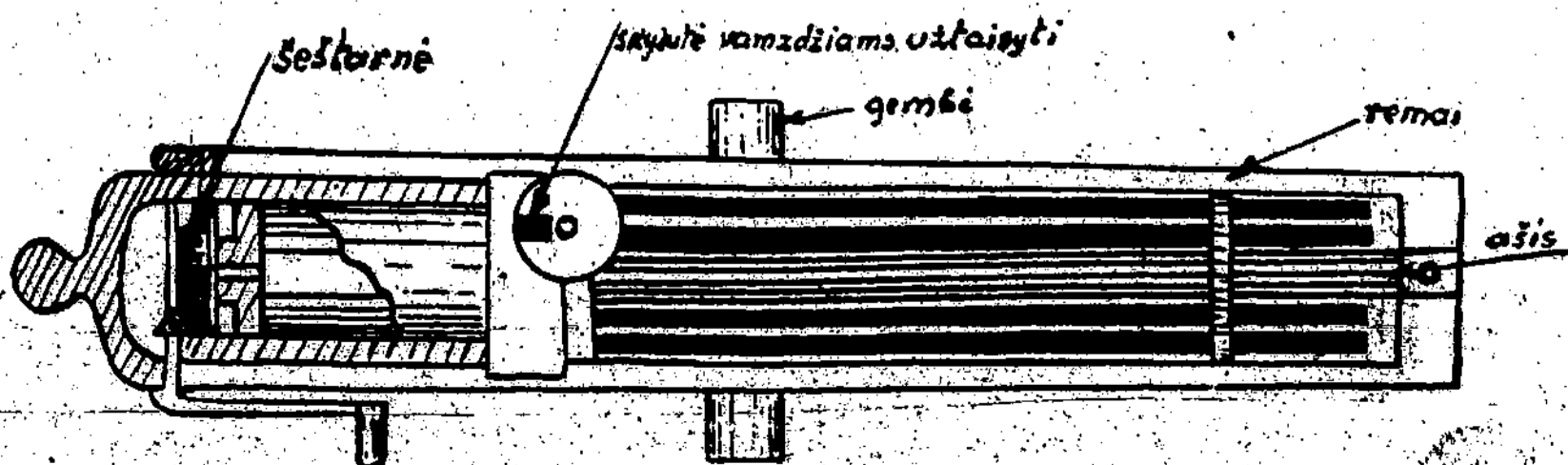
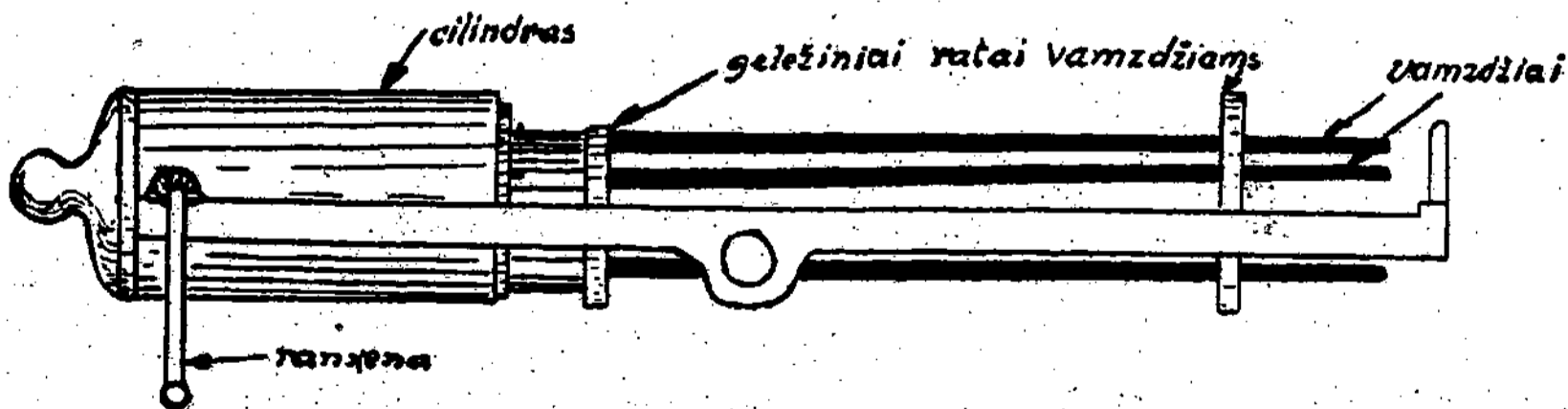
Atsiradus kapsulėm su perkūno sidabru, atsiranda ir naujos mašinos, vadinamos kartečinėmis, mitralijėzėm ir įvairiais kitais vardais. Naujų ginklų iš karto atsirado kelios sistemos, kurios maža kuo tesiskyrė viena nuo kitos. Kiekviena jų turėjo kelis ar kelias dešimtis vamzdžių, todėl skyrėsi ir jų svoris (siekė iki 800 klg.), ir vežiojimo būdas. Kartečinės sky-

rė prie artilerijos. Pirmiausia jos pasirodė Jungtinėse Amerikos Valstybėse, taip vadinamame, naminiame kare (1851—1865 m.). Ten buvo Gotlingo ir Taylerio kartečinės.

Gotlingo kartečinės (Br. 4 ir 5) pasirodė 1850 m., tuoj po išradimo unitarinio šovinio su metaline tūtele. Įvairūs jos tipai turėjo įvairaus kalibro vamzdžius 12—14 mm ir net iki 25 mm. Šaudymo tolis siekė 1800 mtr. Vėliau, patobulinta, galėdavo išleisti 300 kulku per minutę. Šūvių metu, dėl savo didelio svorio, nejudė jokios atitranskos. Didžiausios Gotlingo kartečinės ydos buvo šios: greit gendantis mechanizmas ir varginantis rankenos sukimas.

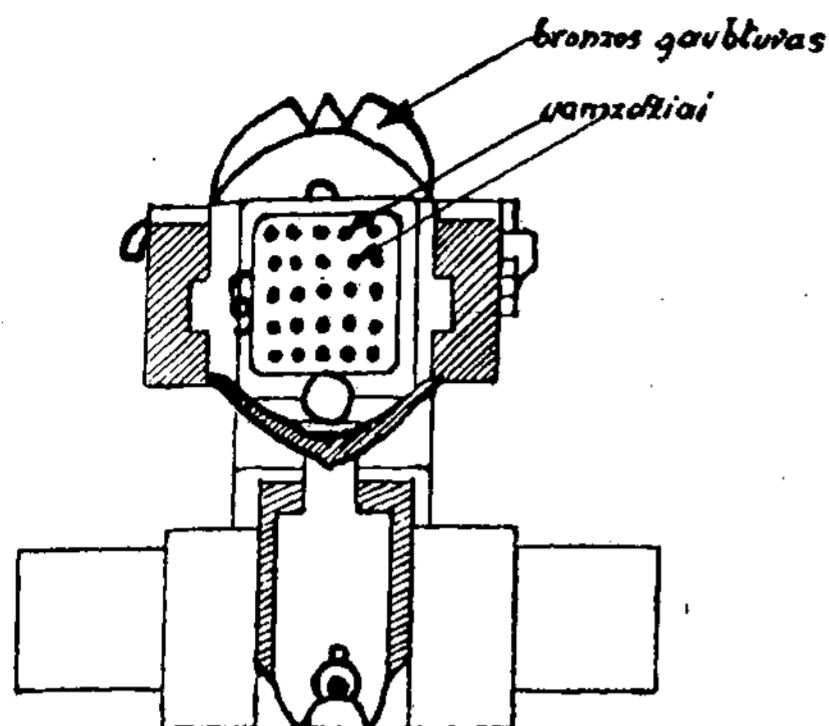
1866 m. Prancūzijoje kap. de Reffye išrado 25 vamzdžių kartečinę. Vamzdžiai buvo sudėti eilėmis po 5 ir apsupti gaubtuvu iš bronzos (Br. 6 ir 7). Šaudydavo iš kiekvienos eilės atskirai, bet iš kai kurių šio ginklo tipų buvo galima šaudyti ir salvėmis.

Kartečinė de Reffye galėjo išmesti per minutę 150 kulku. Sverė 800 klg ir buvo vežiojama 4 arkliais. Ji buvo vartojama 1870 m. kovose, bet blogai suprasta neatliko tai, ko iš jos tikėjosi. Greit gedo spynos, kurių buvo tiek, kiek vamzdžių; dažnai užsilikdavo neištrauktos tūtelės; vamzdžiai greit kaito. Be to, pati kartečinė turėjo mažą sklaidą (kartais viename lavone rasdavo apie 20 kulku). Tačiau kai kurių 1870 m. kautynių aprašymai teigiamai atsiliepia apie

Gotlingo kartečinė. Viršuj brėž. 4 (kartečinės vaizdas iš šono) ir apačioj brėž. 5 (jos vaizdas iš viršaus).

kartečines. Pav., Paryžiaus apgultime, Meo kautynėse jos turėjo sprendžiamąjį vaidmenį, bet vis dėlto dažniausiai jos užsirekomendavo iš blogos pusės.

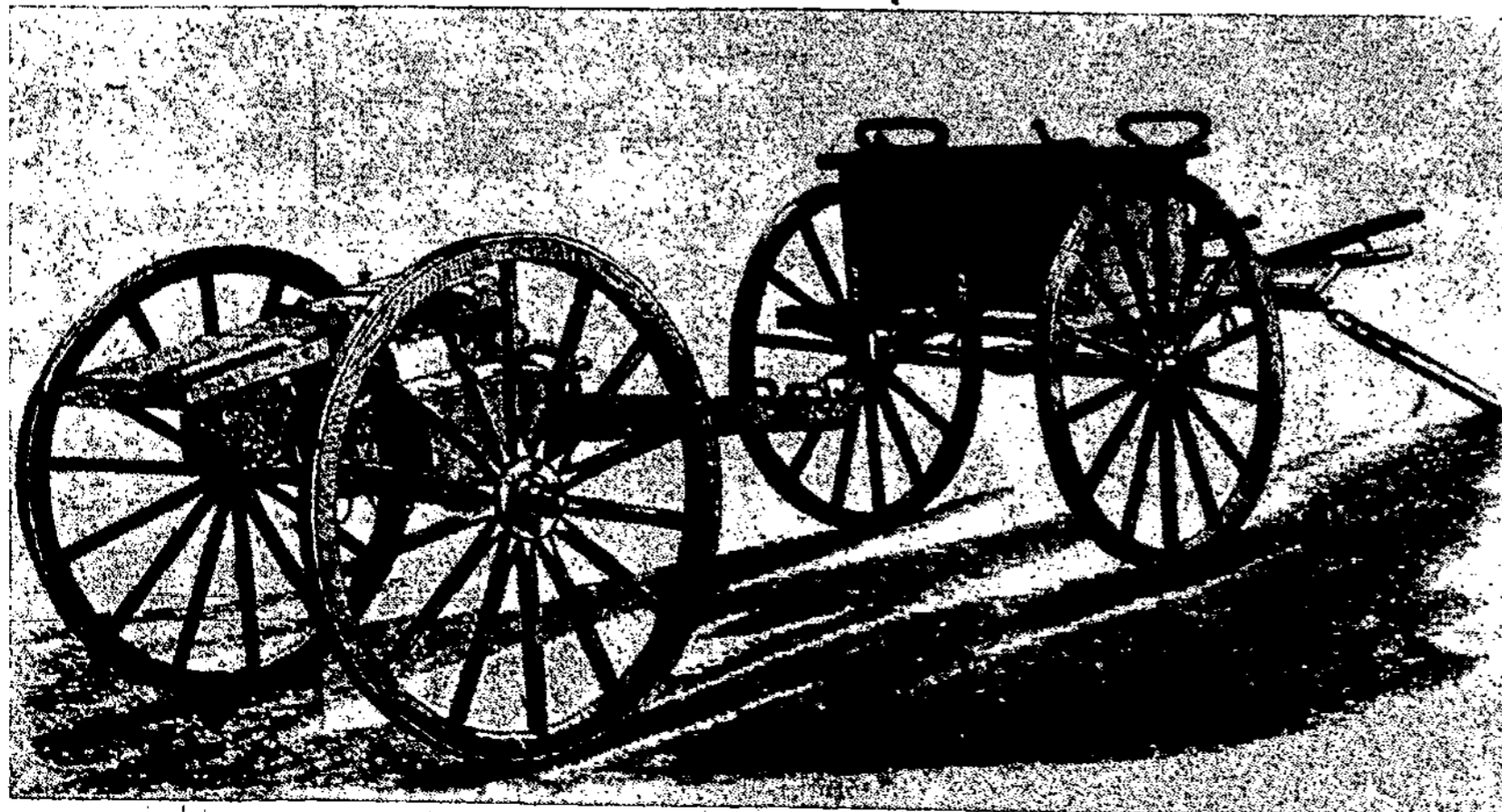
Brėž. 6. Kartečinė „De Reffye (skersinis piūvis).

Bendrai, kartečinės nė vienos kariuomenės nepatenkino, nes uždaviniai joms buvo statomi kas kart komplikuotesni ir sunkesni. Gal didžiausia klaida buvo ta, kad

Brėž. 7. Kartečinė „De Reffye“ (išilginis piūvis).

dėl didelio svorio kartečines skyrė prie artilerijos, kuriai jos buvo tik sunkenybė. Pagaliau prieita išvados, kad tai yra pėstininkų ginklas ir beliko kelias ieškoti automatiško lengvesnio ginklo. Kai kurios valstybės kartečines paliko tik savo laivyne ir tvirtovėse. Anglija savo laivynui 1875 m. priėmė Gotlingo kartečines, o 1878 m. Nordenfeldo kartečinę (8 pav.).

Pav. 8. Nordenfeldo kartečinė (10 vamzdžių) su pirmagaliu.

Kalbant apie blogąsias kartečinės puses, reikia priminti ir jos nuopelnus, minimus istorijoje. 1873 m. amerikiečiai, turėdami kelias Gotlingo kartečines, atmušė indėnų ataką prieš kavaleriją.

1878 m. amerikiečiai, vienu kautynių metu, trijų kartečinių flankuojamąja ugnimi sulaukė frontinį puolimą.

1882 m. anglai, Egipto puolimo metu, smarkia kartečinių baterijos ugnimi privertė priešą netvarkoj bėgti.

1884—1885 m. Sudano ekspedicijos metu anglai atmušė arabų ataką.

1898 m., Kubos puolimo metu, amerikiečiai kartečinių pagalba (kautynėse prie St. Jago) išmušė priešą iš jo pozicijų ir jas išlaikė. Tose pat kautynėse, 1800 mtr atstume, kartečinės nutildė priešą 16 cm kalibro patranką.

Visose aukščiau aprašytose kautynėse ir daugelyje kitų, kur buvo vartojamos kartečinės, jas nebuvo galima visiškai išnaudoti, nes atsitikdavo, kad joms reikėdavo keisti pozicijas kartu su judančiais pėstininkais. Jos dėl didelio svorio ir labai mažo judrumo nesugebėdavo tai atlikti, tuo dar kartą pabrėždamos savo ydas, lyg reikalaujamos sumažinti svorį. Tai pavyko pasiekti Maximui (9 pav.) ir Hotschkis'ui, išnaudojant parako dujų jėgą. Šis išradimas pastūmėjo automatišką ginklą kita kryptimi, atiduodamas jį pėstininkams.

Šautuvas, konstrukcijos ir pozicijos keitimo atžvilgiu, yra patogesnis už kulkosvaidį, bet už tai paskutinysis taiklumu ir šaudymo greitumu pirmąjį daugelį kartų pralenkia.

Imant vidutinį kareivio mokymą ir turint galvoj, kad jis vidutiniu taiklumu gali išleisti 5 šovinius per minutę, kulkosvaidis 100 kartų viršija šaulio ugnies galingumą, nes vidutiniškai jis išleidžia 500 šūvių per minutę, nekalbant jau apie naujesnes sistemas, iššauančias po 1200 šūvių per minutę.

Moralus kulkosvaidžio tarnybos stovis turi mažiau įtakos taiklumui negu atskiro šaulio, todėl kulkosvaidžio ugnis yra 5 kartus taiklesnė už šautuvo.

Pav. 9. Sunkusis „Maximo“ sistemos kulkosvaidis.

Kulkosvaidžio ugnies valdymas yra daug lengvesnis už atskirų šautuvų. Be to, dar galima suspiesti daugiau kulku vienon vieton ir tuo pačiu palengvinti jų kritimo sekimą ir pataisyti šaudymą.

Sunkiųjų kulkosvaidžių galima greitai permesti ugnį nuo vieno taikinio į kitą, šaudyti per savo kariuomenės galvas, šaudyti netiesiu taikymu ir mažesniuose atstumuose sudaryti stiprią užtveriamąją ugnį. Jis yra nepamainomas ginklas prieš didelius judomus ir nejudomus taikinius iki 3500 mtr. Šaudydamas tiesia ugnimi gali kliudyti visus taikinius, esančius prieš jį. Nakties ugnis nedideliuose atstumuose, stovo dėka, irgi gana tiksli.

Vienas sunk. kulkosvaidis gali iššauti 500 kulku per minutę, kai tuo tarpu vienas šaulys tik 5. Vadinasi, kulkosvaidis, leisdamas dar taiklesnę ugnį, atstoja 100 šaulių.

Lengvas kulkosvaidis skiriamas artimesnėms kautynėms su priešu ir skiriasi nuo sunkaus savo

Geležinkelių kuopos šventės proga.

(Gegužės mėn. 20 d.)

Jeigu kam nors „Kario“ skaitytojų teko traukiniu važiuoti pro Radviliškį į Šiaulius ar toliau, tai iš stoties išvažiuavę už keletą šimtų metrų galėjęt pamatyti nemažą

aikštę su įvairaus dydžio trobeisiais. Tai yra geležinkelių kuopos rajonas ir kareivinės. „Geležinkelių kuopa! Esu girdėjęs, sakysit, bet daugiau apie ją mažai ką teži-

nau. O kas ji, iš tikrųjų yra?“ Čia jums trumpai paaškinsiu. Geležinkelių kuopa yra viena kariuomenės dalių, kurioj ruošiami ne tik kariai kovotojai, bet kartu ir specialistai geležinkelieliai. Jie, esant reikalui, mokės ne tik kariauti, bet ir geležinkelius statyti, juos ardyti bei esamus prižiūrėti. Šią tiesą pirmiausia sužino čia atvažiavęs jaunas kareivis ir per visą savo tarnybą šia kryptimi jis lavinamas bei mokinamas. Geležinkelių kuopa — vienintelė mokykla, kurioj ruošiami geležinkelių specialistai. Mokomam būry, kelio, važiuotės ir traukos klasėse mokomi kelio meistriai, vyresni remonto darbininkai, stočių budėtojai, vyresni konduktoriai, mašininkai ir jų padėjėjai. Specialistų komandose — remonto darbininkai, eiliniai konduktoriai, iešmininkai, kurikai ir tepėjai.

Jeigu jūs vakarais užeitumėt į mokomo būrio klases, tai pamatytumėt, kaip, pavyzdžiui, būsimas puskarininkis - traukistas, užgulęs kokį mašininko čiaupą ar trejinį vožtuvą, pučia į jį papiroso dūmus ir žiūri, pro kurias skylutes jie išeis. Vadinas, nori žmogus išmokti mašininku, ir išmoks...

Čia pat, gretimoj klasėj, tokie pat vyrukai, pasitiesę ant stalo traukinių judėjimo dėsnius, manevruoja miniatiūrinėj „Vilniaus“ stotelėj „vagonus“ (žiūr. šio nr. „Kariuom. gyv.“ paveikslą), pakrautus... piuvenų sauja; atidarinėja ir uždarinėja semaforiukus, priima ir išleidžia traukinius, kuriuos traukia spiritu kurenamas garvežiukas; telegrafuoja tikrais telegrafo aparatais iš vienos „stoties“ į kitą ir visa tai atlieka kaip tikruose geležinkeliuose, pagal atitinkamus dėsnius ir instrukcijas. Iš čia, aišku, išeis nepamainomas budėtojas ar konduktorius. Kelio klasėj statybininkai, apspitę įvairiausius brėžinius, tiltų bei poliakalių ir kitokius modelius, juos nagrinėja. Vadinas, bus kelio meistriai ir vyresnieji remonto darbininkai.

Klasėse įgijamos teoretiškos žinios, kurios papildomos praktikos darbais. Be to, teoretiški užsiėmimai derinami su praktika.

Pav., kuopos braižykloj sėdi, rodos, paprastas kareiviukas, o žiū-

Geležinkelių kuopos kareiviai atlieka žemės darbų pratimus. *Gel. kp. foto.*

svoriu ir menkesnėmis balistinėmis savybėmis. Tai yra naujas pėstininkų ginklas, išrastas didžiajame kare (pirmą kartą pavartotas 1915 m.). Lengvas kulkosvaidis sugeba eiti drauge su pėstininkais, palaikydamas juos savo ugnimi, nes sunkusis kulkosvaidis, manevriniame kare, pasirodė dar per mažai judrus. L. kulkosvaidis nešamas, kaip paprastas šautuvas, pakabintas diržu per petį. Todėl kiekvienu momentu gali paleisti ugnį iki 800 mtr atstumo.

Labai padidėjęs didžiojo karo metu kulkosvaidžių skaičius aiškiausiai liudija apie to baisaus ginklo pirmenybes prieš pėstininko šautuvą, nekalbant jau apie siaubingą moralės įtaką, kurią turi ne tik jų naikinamoji ugnis, bet net ir skubus, nervingas klegesys.

Naujausiuose kariavimo metoduose kulkosvaidis yra laikomas galingu ginklu, kurs galima pavartoti kiekviename terene. Jis vienodai gerai atlieka savo uždavinį apkasuose, artilerijos sviedinio išknistoje duobėje, ant stogo, medyje, laive, šarvuotyje, lėktuve, žodžiu, visur, kur tik karys, susiti-

kęs priešą, kovoja. Ginkluotas šarvų pramušamomis kulkomis, šviečiančiomis, uždegamomis ir dūminėmis, gali sėkmingai kovoti prieš šarvuočius ir lėktuvus, uždegdamas benzino batus ir kitas lengvai degamas medžiagas ir juo galima korektuoti ugnis, matant trajektorijos kelią.

Todėl matome, kad kulkosvaidis, gerai išmokyto kario rankose, yra batus, žudantis ginklas, ir visuomet paruoštas paleisti ugnį. Neįkainuojamos vertės turi ir persekiojant priešą ir traukiantis. Nors dabar karo technika ieško naujų kariavimo būdų, pritaikydama chemiją, tačiau šios priemonės trukdo kariuomenės judrumą, kai tuo tarpu kulkosvaidžiai jį greitina, lengvina ir stiprina. Todėl ir ateities kare kulkosvaidžiai, be abejo, bus labai plačiai vartojami.

Kulkosvaidis visur ir visuomet matematišku tikslumu atliks savo uždavinį, jei bus: 1. gerai užlaikytas ir paruoštas; 2. turės gerai žinančią savo ginklą, vikrią ir drąsią tarnybą, ir 3. turės tobulai organizuotą tiekimą.

J. ltn. Valevičius.

Ar Latvijos vokiečiai turi glaudesnių santykių su hitlerininkais?

Šitaip pavadintą rašinį buvo išspausdinęs „Latvijas Kareivis“ 127 nr. Topašinio vertimą mes čia duodame savo skaitytojams. Red.

Šiomis dienomis Latvijos seimo posėdy atstovas Br. Kalninis išpūdingai pranešė apie kai kurių vokiečių glaudesnius ryšius su Hitlerio organizacija. Negalima manyti, jog tos vokiečių grupės, kurios tu santykių turi, stengtųsi prisišlieti prie Hitlerio sąjūdžio vien dėl Vokietijos vidaus įvykių, nes tuose įvykiuose jie patys tiesiog dalyvauti negali. Todėl tenka gauti paprastą išvadą, jog to prisišliėjimo reikia ieškoti dėl to, kad Hitlerio programa (kiek dabar apie ją galima kalbėti) eina per dabartinės Vokietijos sienas. Vokietijoje tebėra gyvi tie vokiečių tikslai, su kuriais mums teko susidurti 1918 ir 1919 metais. Šiuo atžvilgiu kai kurių Latvijos vokiečių susidomėjimas hitlerizmu turi rūpėti ir mums. Todėl mes čia plačiau atpasakosime atst. Br. Kalninio pranešimą.

„Vokiečiai hitlerininkai jau kuris laikas spiečiasi „Baltische Vereinigung“ draugijoje. Viešumoje ši draugija įsteigta „baltų ypatyboms gerinti“, bet, iš tikrųjų, ji teplatina nacionalsocializmą Latvijoje. Ši draugija buvo atsikvietusi nacionalsocialistų agitatorių Motzą iš Müncheno laikyti paskaitų apie nacionalsocialistų tikslus. Tokių paskaitų Motzas, iš tikrųjų, laikė. Jis būdamas vienas iš Hitlerio referentų rytų reikalams, pareiškė, kad būsimoji Vokietijos nacionalsocialistų valdžia rūpinsis didele kolonizacija rytuose už dabartinių Vokietijos sienų. Šio tikslo nacionalsocialistai sieksią, jei reikės, ginklais prieš Latviją ir Lietuvą. Suprantama, jog tokios pažiūros rado nepaprastą pritarimą tarp Latvijos vokiečių. Tos

draugijos vadovybėje yra Kurts fon Fitinghofas, fon Ettingenas, fon Ungern-Šternbergas, architektas Maidelis, dr. Šlaus ir dr. Bernsdorfas. Draugijos susirinkimai dažniausiai šaukiami draugijos vadovų butuose arba vokiečių studentų „Rubonia“ konvento bute. Vienam tokiam susirinkime (dr. Šlauso bute) „Riga am Sonntag“ redaktorius Kurts fon Fitinghofas skaitė referatą apie nacionalsocialistų rytų politiką. Referate pasakė, kad nacionalsocialistiškoji Vokietija būsianti agresinga prieš Latviją ir gausianti laisvas rankas ligi Dauguvos. Šitas Fitinghofas turi nuolatinių santykių su Vokietijos nacionalsocialistų vadovybe.

Visiška nacionalsocialistų dvasia yra vadovaujamas Rygos vokiečių sekmadienio laikraštis „Riga am Sonntag“. Jo redaktorius yra minėtasis nacionalsocialistas Fitinghofas ir Olegas Behrtingas. Šis yra nacionalsocialistų centrinio laikraščio „Völkischer Beobachter“ korespondentas Rygoje. Laikraščio leidėjas Ridelis yra daug kartų važinėjęs į Berlyną gauti iš nacionalsocialistų pinigų laikraščiu. „Riga am Sonntag“ paskiausia kiekvienam numerį perša hitlerizmą. Pavyzdžiui, vienam paskutinių numerių buvęs baronas Maidelis yra parašęs rašinį, kur sako: „Nacionalsocialistų pažiūras mes laikome savomis.“

Be to, Rygoje dar veikia reicho vokiečių nacionalsocialistų grupė, kuri spiečiasi draugijoje, vadina „Vereinigung vom ehemaligen Angehörigen schlagender Verbindungen Deutschlands und Oesterreichs“. Šią draugiją tvarko atsargos kapit. Muncingeris; jos nariai yra daugiausia reicho vokiečiai pirkliai ir direktoriai. Ji veikia griežtai nacionalsocialistiškoje dvasioje ir turi ryšių su Latvijos vokiečių jaunuomene, ypač su studentais.

fėk, jis bus statybininkas bei mechanikas. Jis čia braižo, projektuoja ir, tuo pačiu, įgyja praktikos ir patyrimo.

Technikos dirbtuvėse, dirbdami įvairiausių darbus, lavinasi savo amate staliai, šaltkalviai ir kalviai. Ugniagesių komandose mokosi bū-

simieji šaulių ugniagesių komandų instruktoriai.

Kadangi darbas įvairus, nenuobodus, tai ir gyvenimas labai linksmas. Todėl kiekvieno jauno geležinkeliečio svajonė ir yra patekti į Geležinkelių kuopą.

Vyr. pusk. Gabševičius.

Atostogų sulaukus.

Sudiev gimnazija! Sudiev draugai,
ir mokytojai mūs geri!
Sudiev mūs suolai ir vargai;
sudiev, sudiev visi!

Jau dedame knygas į šalį,
ir drošime kitu keliu —
dabar iš mūs kiekvienas gali
nesimokyt, ir negaut „du“.

Taip, taip! Išėtis mes žygiuojam,
Keist proto darbą jau kitu.
Namo mes traukiam ir dainuojam:
„Saulutė šviečia, kaip smagu!“

V. Jonas.

Geležinkeliečių pratimai su dujokaukėmis.

Gel. lap. foto.

Feljetonas.

Cirkas ir naujokų mokymas.

Kas nėra savo gyvenime, nė viena kartą apsisvertęs ant turniko arba su žiedais, be vabejo, užsispyręs tvirtins, kad ir mokomu žingsniu žygiuoti, nelyginant nosį su pirštu pasikrapštyt.

Bet kai aš buvau naujokas, tai beveik lydavau stovėti valandą su šautuvu pėnoje kautynių aprangoj, kad tik nereikėtų verstis per turniką. Naujokas Kumpelis buvo tos pat nuomonės. Švelniai tariant, šitu aktuali reikalu, atsiprašau už išsireiškimą, buvome vienminčiai — idėjos broliai, Gailla, kad tai buvo pernai. O pernai mūsų į cirka nepatekome, todėl ir apsisvertimo ant turniko savoka buvo gana miglota.

Pamatyti iš arti gyvus laukinius žvėris, atsimenant, kad pernai pirmą kartą savo gyvenime teko važiuoti traukiniu ir iš viso matyti geležinkelį, dėl mūsų cirkas, tokiu ekonominio krizės metu, švelniai tariant, jei nepasakyti daugiau, didelė prabanga. O šiemet, kaip žinot, reikalas visiškai pasikeitė. Kariuomenės dalys, su orkestru priešaky, drožia į cirka, kad net plentas rūksta.

Sakau jau. Gyvenau sau ramiai kareivinėse, šeštadieniais išeidavau su leidžiamu į miestą, taip sau tyliai be sukretimų būčiau ir baigęs visą karo prievolę paprasto eilinio laipsnyj. Bet kur tau! Tas garbiamas spaudos ir švietimo skyrius, matyt, žino ką daro. Tik brūkšt vieną sykį skubią telefonogramą, kad cirkas kariams beveik už dyką.

— Gyvi liūtai, drambliai, valsa šokantieji drambliai, arkliai, kalbančios beždžionės — einam sakau, Kumpeli, užsirašysim!

— Tai ka — atsako man Kumpelis — tu gal manai, kad pastipusius dramblius rodys, jeigu stebiesi iš to, jog jie gyvi?! — nukirto mane Kumpelis iš pirmo žodžio. Ar aš galėjau kada nors kaime būdamas pamatyti gyvą liūtą? Gyvą zuikį, na, dar gyvą kurapką, vanagą ir gegutę mačiau, o gyvo liūto, atvirai prisipažinsiu, arimuose neteko pastebėti. Tik vieną kartą arklį palaikiau žirafa, bet tuomet buvau truktelėjęs. Grįžau iš jomarko.

Kadangi dabar pats naujokų mokymo karštis, ne pro šalį tarti porą žodelių dėl to pačio naujokų mokymo eigos po to, kai mes visi cirka aplankėme.

Pirmiau, jei kas iš naujokų nemokėdavo pataikyti į koją, arba mokomu žingsniu nesugebėdavo, grandinis sakydavo:

— Čia tau, vyruk, ne pas mama! Mušk pilnu padu, o jei ne, tai visą gyvenimą be eilės kareivines šluost ir išeinamasias blizginsi. Tokių surambėjusių dramblių kol gyvas nesu matęs!

Bet kai tas gerbiamas spaudos ir švietimo skyrius mus nuvedė į cirka, staiga mūsų grandinis pasikeitė. Dabar jis kerta pavyzdžiais iš realaus gyvenimo:

— Dramblius ir laukinius liūtus išmokina valsa šokti ir mokomu žingsniu, o aš jus, murbiai, neišmokysiu! Čia Kumpelis vėl neiškentė:

— Prašau leist kreiptis! Noriu paklaust, ar yra ir naminių liūtų, jei p. grandinis sakai, laukinius liūtus!

Jei grandinis sako, kad drambliai moka, o mes ne, kad dramblius galima visko išmokinti, o mus negalima, tai ar gražu būtų mums mažiau mokėti už dramblius. Žinoma, kad ne.

Todėl mes ir stengiamės, prakaituojam.

Grandinis patenkintas trina rankas ir sako:

— Panašiai, visai panašiai. Matyt, kad stengiatės! Jei pirmiau dėl mūsų nerangumo grandinis ir lygindavo kurį mūsų su drambliu, tai jis dabar mums stato juos prieš akis kaip gyvą pavyzdį.

— Dramblius išmokina mokomu žingsniu — nejaugi, po šimts kalakutų, aš jus neišmokysiu? A?! — sako grandinis vaikščiodamas aplinkui.

Naujokų mokymas, reikia pasakyti, baisiai painus dalykas. Kartais dėl mažo menkniekio išeina nesusipratimas ir tenka nukentėti. O, kad ir su manim buvo tokiu atsitikimu. O vis dėl mano tokios keistos pavardės, kurį, gal girdėjot, yra Antanas Gulkis. Tai būdavo kai viršila Kalendra mums sukomanduodavo pamatęs lėktuvą:

— Gulkis!

Aš ir atsiliepiu:

— Aš, tamsta viršila, naujokas Gulkis!

Už toki atsakymą, kol dar viršila nebuvo manęs pažinęs, aš neatsistovėdavau su šautuvu. Mano draugai ramiai po rajoną vaikštinėja, rūko, o aš pilnoj kautynių aprangoj užsisvajojęs žiūrau į sieną nejudėdamas. Kentėjau, atsiprašau už išsireiškimą, visiškai be pagrindo, o vien dėl tos savo nelemtos pavardės.

Komandas irgi dažnai supainiodavau:

Viršila, pavyzdžiui, mane šaukia pavarde. Man reikėtų atsiliepti „esu“, bet aš nesupratęs, kad į mane viršila tarnybos reikalais kreipiasi, paimu sau ir ramiai viršinininkų akivaizdoj atsigulu. Vienas vargas būdavo, kol pagaliau viską išsiaiškinom ir kitas kitą iš pagrindų supratom.

O dabar, kai man teko pamatyti iš arti gyvus liūtus ir kitokius žvėris, grįžęs

į kaimą, manot, aš tylėsiu? Niekuomet! Manot, aš dabar iškešiu nepapasakojęs žmonėms, kad aš cirke būdamas penkis liūtus išverčiau pamušalu į viršų. Būtinai papasakosiu.

Kuo geresnis mano senelis, tarnavęs prie rusų, kuris girdavosi, kad septynis liūtus nušovęs šratais iš karabino, o aštuntą net išvertęs pamušalu į viršų. Aš dar truputį pagražinsiu. Sakysiu, kad ne tik penkis liūtus išverčiau, bet ant liūto raitas grįžau namo.

Papasakosiu, kad iš cirko grįžau raitas iki pat 5 p. D. L. K. Kestučio pulko rajono vartų, o liūtui įdavęs į leteną 75 centus, lieplau grįžti autobusu iki Iguolos bažnyčios namon.

Ant. Gulkis.

Žygis vakare.

Leidos saulė už palaukės,
Rausvą skarą užsitraukus
Ir „sudiev!“ pasakė mums.
Koks laukų kilimas žalias,
Kaip vilioja tolus kelias,
Glaudžia sielą koks ramumas!..

Trenkia maršai viens po kito:
Jų tonai nusirito
Per plačius, žalius laukus: —
Širdį džiaugtis kelte kelia,
Mums joks priešas nebaisus!
O granitą kojos skelia, —

Liejas dainos iš krūtinių,
Iš krūtinių tūkstantinių,
Kaip pavasario ugnis:
Džiaugias senis šimtametis,
Rodos, našta žemėn metęs,
Rodos, tvirtas būtų vis;
Džiaugias jaunas bernuželis:
Kitamet bus kareivėlis
Ir galingą dainą ves...
Oi, dainužė mylimoji,
Ašarėlę kam vilioji,
Ko ji krinta dėl tavęs?!..

Skamba maršai, aidi dainos,
Kaip laukų dirvonai mainos,
Kaip žali miškai beržų...
Grįžtam linksmi — širdys klega,
Vakaruos žvaigždutė dega, —
Kaip malonu, kaip gražu!..

Ant. Bernotas.

Pačioj Vokietijoj visa eilė nacionalsocialistų vadų yra buvusieji Latvijos ir Estijos vokiečiai. Iš tokių yra: reichstago atstovas Rozenbergas, Braunšveigo „Landes Zeitung“ redaktorius Dormanas, Hamburgo nacionalsocialistų propagandistas Kleistas, buvęs Niedros sukilėlių valdžios ministeris kunigas (pastorius) Kupčas ir daug kitų. Apskritai, reikia pasakyti, kad nacionalsocialistai Latvijoj telkia tuos veikliausius vokiečius, kuriems rūpi sugriauti dabartinę Latvijos tvarką ir atgaivinti senųjų dvarponių galią. Prie šių vokiečių šliejasi ir žymi dalis vokiečių jaunimo (gimnazijų ir aukštųjų mokyklų moki-

niai). Minėtasis Kupčas, būdamas latvis, dabar yra priėmęs Vokietijos pilietybę ir pasidaręs Rytų Prūsiose nacionalsocialistų propagandistu. Savo dviejose knygose „Krikščionybė nacionalsocializme“ (Christentum im Nationalsozialismus) ir „Religijos revoliucija“ (Revolution der Religion) jis akina jėga veikti prieš respublikonus ir socialistus ir aiškina, jog nacionalsocialistų jėgos darbas visiškai sutinkas su krikščioniško tikėjimo pažiūromis ir dar daugiau — nacionalsocializmo dėsnių įvykdymas prigydytą krikščioniškąjį tikėjimą praktiškam gyvenime.“

Karių nusikaltimai

(Žiūr. „Kario“ 22 nr.).

Viršininko įsakymas. Kariškoji drausmė iš mūsų reikalauja ne tik griežtai ir tiksliai vykdyti kariškus įstatymus ir statutus, bet ir su nemažesniu atsidėjimu atlikti savo viršininkų įsakymus, nors visa tai ir būtų mums ne malonu, o kartais net surišta su gyvybės pavojumi. Tačiau kitaip ir negali būti, nes jeigu viršininkas, einant įstatymais, yra atsakingas už savo valdinių auklėjimą, mokymą, elgesį, tad, suprantama, jis turi turėti *priemonių* valdinių atžvilgiu reikšti savo įtaką, savo valią. Štai kur atsiranda viršininko įsakymas. Antra vertus, viršininkas negali liepti vykdyti tokį įsakymą, kuris verstų valdinį sulaužyti priesaiką arba atlikti aiškiai nusikalstamąjį darbą. Šiuo atveju valdinys tokio įsakymo gali nevykdyti, bet apie tai turi tuojau pranešti savo betarpiškam viršininkui. Už neteisėtus įsakymus savo valdiniams viršininkai patys yra griežtai baudžiami.

Kaip aukščiau pasakyta, valdinys turi uoliai ir sąžiningai vykdyti savo viršininko įsakymą. Tačiau viršininkas, įsakydamas, turi įsitikinti, kad valdinys tikrai *suprato* įsakymą. Todėl nenuostabu, kodėl mūsų vid. tarn. st. 17 § reikalauja, kad valdinys, gavęs žodžiu įsakymą, turi jį būtinai tam pačiam viršininkui pakartoti. Įsakymų reikšmė kariuomenei yra labai didelė taikos, juo labiau karo metu. Jeigu taikos metu neįvykdytas arba netiksliai įvykdytas įsakymas nežymiai gali paveikti kariuomenės drausmę, tai karo metu, kautynių veiksmų zonoje, dėl neįvykdyto viršininko įsakymo gali ne tik mūsų šaliai pralaimėti, bet kartais ir didelių aukų turėti. Todėl nenuostabu, kodėl įstatymai už viršininko įsakymo nevykdymą gana griežtai baudžia. Šios rūšies nusikaltimai yra minimi karo baudž. stat. 104—112 str. str. Iš jų 104 str. numato tokius atsitikimus, kai valdinys neįvykdė arba pavėlavo įvykdyti viršininko įsakymą ar liepimą ne iš blogos valios, bet per savo apsileidimą, neatidumą, nerūpestingumą, (pav., užmiršo duotąjį įsakymą, jį kaip reikiant nesuprato, įsakymą nepakankamai nugaro ir pan.). Už tokius nusikalstamuosius darbus baudžiama karo kalėjimu nuo 1 iki 2 mėnesių. O jeigu valdinys *tyčia* neįvykdė viršininko įsakymo ar liepimo, tai jis yra baudžiamas žymiai griežčiau, būtent: taikos metu — karo kalėjimu nuo 1 iki 4 mėnesių, o karo metu — sunkių darbų kalėjimu nuo 4 iki 8 metų. Tačiau šitos bausmės yra didinamos, jeigu viršininko įsakymo arba liepimo įvykdymas turėjo ypatingai svarbios reikšmės. Šiais atsitikimais kaltininkas baudžiamas: taikos metu — nuo 1 iki 3 metų drausmės dalių, o karo metu — sunkių darbų kalėjimu nuo 8 iki 12 metų.

Kitas iš eilės 105 str. taip pat numato bausmę už *tyčia* neįvykdytą arba atsisakymą vykdyti viršininko įsakymą. Už tai kaltininkas baudžiamas: taikos metu — nuo 1 iki 3 metų drausmės dalių, o karo metu — sunkių darbų kalėjimu nuo 4 iki 12 metų.

Žymiai sunkesnės bausmės yra skiriamos tais atsitikimais, kai valdinys *pasipriešino* viršininko įsakymui arba liepimui įvykdyti. Pasipriešinimas gali būti pasyvus, pav., grasinimas ar pasirošimas nevykdyti įsakymo. Už tai baudžiama (106 str.): taikos metu — sunkių darbų kalėjimu nuo 4 iki 8

metų, karo metu — mirties bausme arba sunkių darbų kalėjimu iki gyvos galvos, arba nuo 12 iki 20 metų, o priešininko akivaizdoje — mirties bausme sušaudant. Tačiau valdinio pasipriešinimas gali būti ir aktyvus. Jei jis pavartotų ginklą ar kitą kokią įrankį arba, pagaliau, pasipriešintų ne vienas, o susitaręs su kitais. Šiuo atveju baudžiamas (107 str.): taikos metu — sunkių darbų kalėjimu nuo 4 iki 12 metų, karo metu — mirties bausme sušaudant arba sunkių darbų kalėjimu iki gyvos galvos, arba nuo 12 iki 20 metų, o priešininko akivaizdoje — mirties bausme sušaudant.

Kariams draudžiama ne tik sąmoningai ar nesąmoningai nevykdyti viršininko įsakymų ar liepimų, bet dargi nevalia jų įsakymus kritikuoti, murmėti arba reikšti savo nepasitenkinimą viršininko elgesiu, karo tarnybos sunkumais arba kitais, surištais su kariuomenės tvarka, nemalonumais. Toks įstatymų reikalavimas yra visai suprantamas, atsimerus, kad pagal vid. tarn. stat. III d. 97 §, kiekvienas karys, kuo nors nepatenkintas, turi teisę visada pareikšti skundą (per inspekcines apžiūras ar skyrium). Todėl už šios rūšies nusikaltimus baudžiama (108 str.) drausmės dalių nuo 1 iki 3 metų.

Tačiau aukščiausios rūšies nusikaltimas yra *sukilimas*, jeigu jame dalyvavo ne mažiau kaip aštuoni žmonės, turėję tikslą pasipriešinti viršininkui arba jo įsakymui įvykdyti arba, pagaliau, atsisakę pildyti savo tarnybos pareigas. Todėl nenuostabu, kad karo įstatymai (110 str.) už tokius veiksmus baudžia labai sunkiai: taikos metu — sunkių darbų kalėjimu iki gyvos galvos, o karo metu mirties bausme sušaudant. Jeigu tokį pasipriešinimą rengiant dalyvavo mažiau kaip aštuoni, bet daugiau kaip du žmonės, o taip pat, jeigu jie bendrai surašinėjo bet kokius prašymus, pareiškimus, skundus ir pan. popierius ir rinko kitų parašus, tad kariai baudžiami (111 str.): taikos metu iki 3 metų drausmės dalių, o karo metu iki 8 metų sunkių darbų kalėjimo. Todėl reikia dar kartą pabrėžti, kad kariai savo skundus dėl viršininkų neteisėtumų arba dėl neaprupinimo tuo, kas įsakymais ar įstatymais nustatyta, — gali rašyti tik savo vardu, bet nieku būdu į tą veiksmą neįtraukti kitų, nes šiuo atveju, kaip matėme, įstatymas yra gana griežtas.

Pagaliau, karo įstatymai baudžia ne tik pačius kaltininkus, bet ir bendrininkus, kurie *įkalbinėjo* arba *kurstė* neklausyti viršininkų, pasipriešinti jų įsakymams arba net sukilti prieš esamą tvarką. Ir čia bausmė yra sunki, tačiau ji skiriama pagal civ. baudž. stat. 51 str. nustatytus dėsnius.

(Bus daugiau).

Br. P-lis.

Gounodas ir Mocartas. Kartą Karolis Gounodas, operos „Margareta“ kompozitorius, buvo paklaustas, ką jis mano apie Mocartą. „Apie Mocartą aš nieko negaliu sakyti“, atsakė didysis Prancūzų maestro, „nes aš jį myliu“. Bet tai buvo ne visų smet. Kaip aš buvau jaunas, man jo muzika atrodė vaikiška, ir jei apie jį ką aš kalbėdavau, tai vis sakydavau: „Aš ir Mocartas“. Vėliau aš pasidariau kuklesnis ir pirma stačiau jau Mocartą. Tai buvo jau „Mocartas ir aš“. Tačiau dabar, kai aš jau pasėnai, sakau tik „Mocartas“! B.

4 pėst. pulkas Vilniuje.

(Iš kpt. P. Starevičiaus atsiminimų)

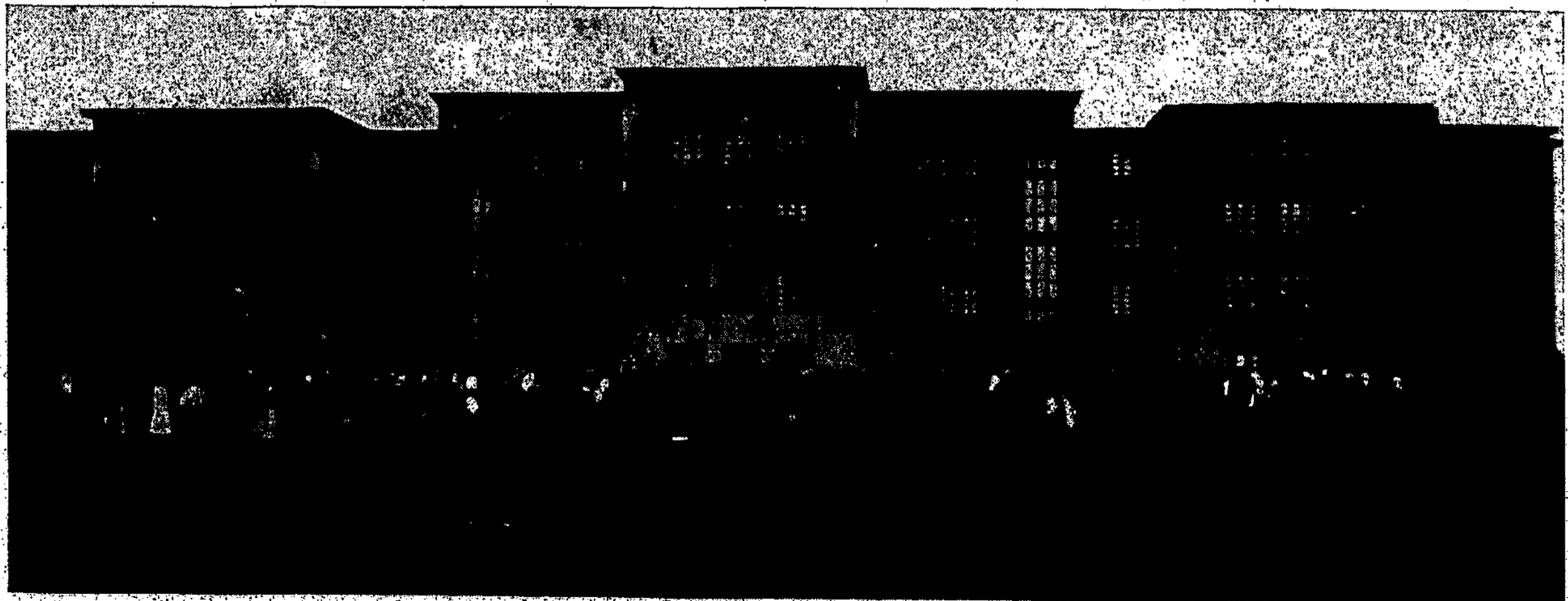
1920 m. rugpiūčio mėn. 26 d. visas pulkas rinkosi ant kelio iš Rykontų į Vilnių ir ruošėsi žygiuoti į sostinę. Apsistojome Panerio kalneliuose, nuo kurių pasirodė puikus reginys į Vilniaus miestą, į tą Dievo skirtą mūsų šventą miestą. Visi pulko kariai, kol buvo gautas įsakymas žygiuoti, stovėdami ant kelio ir palipėję ant prie kelio esančių kalnelių, žiūrėjo ir gėrėjosi puikiu Vilniaus vaizdu su mirgančiais bažnyčių bokštais. Kiekvieno širdis traukė tenai, kiekvienas mūsų džiaugėsi žinodamas, kad pasieks mūsų šventą sostinę. Aš prieš 5 metus gyvenau Vilniuje, todėl ypatingai norėjau kuo greičiausiai jį pasiekti. Aš džiaugiaus, kad į Lietuvos sostinę dabar galiu įžengti Lietuvos kario uniforma. Netrukus pasigirdo komanda „rikiuotis“. Greitai visi išsirikiavę, su orkestru priešaky, tvirtu žingsniu nužygiavome Vilniaus link. Priešaky ėjo I batalionas. Aš, kaip II bataliono, ėjau sykiu su 4 kuopa voros vidury. Greitai pasiekėme Vilniaus priemiesčio gatves, o netrukus jau ėjome ilgomis Vilniaus gatvėmis. Viskas buvo čia pažįstama, viskas įdomu matyt, nors miestas buvo apytuštis. Gyventojai daugiausia buvo namuose, nes, matyt, gerokai jau buvo įbauginti visokių okupantų. Greitai pasiekėme ir Vilniaus švenčiausią vietą — Aušros Vartus.

Toliau ėjome Didžiaja gatve ir pro Vilniaus katedrą ir Jurgio prospektu. Einant tomis gatvėmis, jau buvo daugiau žmonių ir lietuvių barstė ir segė prie mūsų krūtinų gėles.

Mieste dar buvo bolševikų karo valdžia, nes Jurgio prospekte prie „čekos“ dar stovėjo sargybiniai, ginkluoti šautuvais ir kulkosvaidžiais. Žygiuojant Jurgio prospektu, staiga pajutau, kad kažin kas sugriebė man už kaklo ir pradėjo bučiuoti. Atsigręžęs pamaciau savo gerą bičiulį — kaimyną, kuris dabar nuolatos gyveno Vilniuje. Aš jam pasakiau, kad esu rikiuotėje ir su jumis dabar kalbėti negaliu ir, kad aš užėisiu vėliau. Jis atsistojo ir ilgą laiką mosikavo mums ranka. Mes atvykome į buvusios rusų karo mokyklos rūmus ir apsistojome nakvynei. Įdomu buvo nebuvus jau 5 metus vėl apžiūrėti miestą ir pamatyti

pažįstamus, kurie dar Vilniuje gyveno. Šiek tiek apsitvarkęs, vakare jau drožiau pro Lukiškius į Jurgio prospektą, o iš čia į Gedimino kalną, kur tuomet buvo keliamą Lietuvos vėliava. Vėliavos pagerbimui saliu-tavo artilerija. Kalne buvo gana daug žmonių. Gražiai dainavo vaikučiai iš lietuvių prieglaudos, ponios E. Vileišienės globojamos, o mus, karius, vaikučiai apipylė rūtomis. Nulipęs nuo Gedimino kalno, ėjau vėl tuo pačiu prospektu, kuris dabar jau buvo pilnas žmonių, nes Vilniaus piliečiai dabar jau nebebijojo bolševikų ir drąsiai vaikščiojo gatvėmis. Vilniaus visuomenė kalba įvairiausiomis kalbomis. Vaikščiojant gatvėmis, iš visur buvo girdėtis pasitenkinimai. Štai eidamas, prie Vilniaus gatvės kampo, matau rikiuojančią bolševikų kuopą, įvairiai aprengtą, o čia pat dvi lenkiškai kalbančios pilietės šūkauja: „gerai, gerai, tos smarvės jau išėina.“ Pernakvoję karo mokyklos rūmuose, kitą dieną vėl išvykome iš Vilniaus į Naująją Vileiką. Nors ir nesmagu buvo taip greitai Vilnių palikti, bet visi džiaugėmės, kad stovėsime N. Vileikoje, arti Vilniaus. Apie vidudienį pasiekėme N. Vileiką. Mūsų 4 kuopa tuojaus buvo paskirta budėti geležinkelio stotyje, per kurią ėjo bolševikų evakuacija iš Vilniaus. Kpt. Vileris, kaipo būdinčios kuopos vadas, ėjo ir stoties komendanto pareigas, o aš buvau jo padėjėju. Atvykę į stotį, radome 7 p. pulko karininką Kozminą su to pat pulko kareiviais, kuriuos mes čia pakeitėme. Čia buvo ir bolševikų stoties komendantas, kuris beveik visą laiką sėdėjo kambaryje ir griežė armonika. Kas 10—15 minučių ateidavo bolševikų ešelonai iš Vilniaus su žmonėmis ir įvairiu turtu. Visus ešelonus tikrindavo Vilniaus stoties lietuvių komendantas, bet ir mes buvom įpareigoti praeiti pro kiekvieną ešeloną ir paklausti ar nėra areštuotų Lietuvos piliečių. Mes priedavome prie kiekvieno vagono ir trimis kalbomis: lietuviškai, rusiškai ir lenkiškai klausdavome ar nėra areštuotų. Dažniausiai tokių nebūdav. Tikrai buvo vienas atsitikimas, kad iš vagono vienas senukas atsiliepė lenkiškai, kad jis areštuotas.

(Bus daugiau)

Naujosios 4 pėst. pulko kareivinės (šventinimo metu).

Patamsio foto.

Mokytojo vasaros atostogos.

Baigiasi mokslo metai. Pavargę nuo sunkaus darbo mokyklose mokytojai vasaros atostogų metu gaivins savo pairusią sveikatą, bet kartu nepamirš rengtis kitų mokslo metų darbui. Vieni jų lankys atitinkamus specialius kursus, o kiti vietoje nagrinės specialią pedagoginę literatūrą ir tvarkys darbo metu įgytus patyrimus.

Daug mokytojų, be specialaus rengimosi, atostogaudami aktingai prisidės ir prie visuomeniško gyvenimo. Vieni dirbs kurios nors organizacijos darbu, o kiti visai savarankiškai skleis kultūros šviesą savo gyvenamoje apylinkėje — rengs vakarėlius, paskaitas arba vien tik kuriais nors patarimais bei paaikškinimais padės kaimiečiui suprasti daugelį jam nesuprantamų mūsų painaus gyvenime reiškinių. Be to, kiti vien tik savo gyvenimu parodys tikrojo Lietuvos piliečio gyvenimo pavyzdį.

Tačiau, nors ir toks platus kultūrinis mokytojo veikimas, bet jis dar nėra pilnas. Vasaros atostogų metų mokytojo kultūros darbe žymią vietą turi ir kariškojo tautos rengimo skleidimas ir aktingas paties mokytojo tame rengime dalyvavimas.

Ši nauja dabartinio valstybinio gyvenimo mokytojams uždedama prievolė daugelio mūsų mokytojų dar nėra tinkamai suprasta, o tuo labiau, kada ta prievolė uždedama mokytojui vykdyti vasaros atostogų metu.

Einant krašto kultūros gyvenimo priešakyje, šių dienų mokytojai turi būti aktingi kariškojo tautos rengimo idėjų skelbėjai ir vykdytojai ne tik mokykloje, bet ir visuomeniškam gyvenime. Šita nauja mokytojams uždedama prievolė, nors ir nereikalauja iš jų imti į rankas ginklą, tačiau verčia būti tikrų kariu - kovotojų, vartojant galingą šių dienų kariavimo priemonę — žodį.

Mūsų dienų karai nėra vien tik ginklų kova. Ypatingai didelės reikšmės karuose turi ir įvairiausių būdų skleidžiama propaganda, kuri

kartais stipriau veikia ir už galinčiausias techniškai kariavimo priemones. Norint nusilpninti būsimą priešininką, propagandos kova vedama ne tik karo, bet ir taikos metu. Šituo atžvilgiu ypatinga politinė mūsų krašto padėtis sudarė tokias sąlygas, kad visų mūsų priešininkų vedama stipri propagandos akcija tikslu visai nusilpninti ir taip kartais nepertvirciausius pagrindinius pilietinius įsitikinimus ir visiškai demoralizuoti mūsų visuomenišką gyvenimą. Toje priešininkų propagandoje žymiausį vaidmenį vaidina mūsų valstybės kariškas pajėgumas. Kokiomis tik priemonėmis nesinaudoja įvairūs vieši ir slapti agitatoriai, skleisdami mūsų visuomenės tarpe nepasitikėjimą savo valstybine galia, savo pajėgumu, savo kariuomene. „Lietuva tokia maža valstybė ir todėl ją gali padaryti prieš daug galingesnius priešininkus. Todėl yra aišku, kad lietuviams reikia atsizadėti ir Vilniaus, ir Klaipėdos krašto, ir savo krašto nepriklausomybės, ir atsiduoti gerų kaimynų valiai — verguvei“ — tai dažniausiai naudojami priešininkų agitatorių argumentai.

Daug dezorganizacijos įneša tokie mūsų „geradariai“, bet ne į miestus, kuriuose yra susispietę dauguma mūsų inteligentijos ir kur jie neranda savo propagandai tinkamos dirvos, bet į mūsų kaimą, kur visą pasaulį apėmusio krizio dėka ūkininko ūpas yra prislėgtas. Kovoti su priešininkų vedama demoralizacija kaime pavedama liaudies švietėjui — mokytojui, kuris ne tik vaikų, bet ir suaugusių tarpe turi kelti gilią tėvynės meilę, klusnumą šalies įstatymams, vyriausybės gerbimą, draugingą visuomenišką sugyvenimą, pasitikėjimą savimi ir savo krašto pajėgumu. Tokie idėjiniai mūsų pilietinio gyvenimo pagrindai yra kartu ir mūsų valstybinio atsparumo bei pajėgumo pagrindai. Kiek giliai ir stipriai tos idėjos bus mums į širdį įdiegtos, tiek mes būsime atsparūs ir prieš mūsų krašto nepri-

klausomybės priešininkų propagandą ir prieš jų ginkluotą puolimą.

Tokios tai pagrindinės idėjos turi vadovauti mokytojo vasaros atostogų visuomenišką bei kariškojo rengimo veikimą. Minimam savo darbui mokytojas visur ras vietas, ir be to, darbas nėra sunkus ir jo priemonės yra labai paprastos.

Tuo reikalu gali tikti patriotiško turinio vaidinimai, visuomeniškos, su atitinkamomis programomis šventės, paskaitos, paprasti su ūkininku pasikalbėjimai ir t. t.

Bet ir šito maža. Mokytojas ir karys, būdami vieno fronto kovotojai, turi geriau kitas kitą pažinti, palaikyti artimesnius bendradarbiavimo ryšius ir kitas kitą stiprinti toje nelengvoje kovoje su žalinga priešininko propaganda. Tokiems karių ir mokytojų bendradarbiavimo ryšiams sudaryti labai daug padėtų, jei mokytojai geriau pažintų mūsų kariuomenę. Tuo reikalu kariuomenėje tarnavę ir baigę kariškojo rengimo kursus mokytojai turi būti karių ir mokytojų bendradarbiavimo organizatoriai. Tiksliau suprasti mūsų kariuomenės paskirtį, dabartinį karo vaidmenį žmonijos gyvenime, priešininko kovos priemones ir kitus su kariškuoju valstybės rengimu surištus reikalus, į mokytojų konferencijas kvieskite paskaitų laikyti karius, organizuokite mokytojų ekskursijas į vietos kariuomenės dalis, arčiau pažinkite karius ir jų gyvenimą. Tuo reikalu mokytojai visuomet ras kariuomenėje tinkamą paramą.

Tokiu savo vasaros atostogų darbu mokytojas atliks didelį darbą kariškam krašto pajėgumui kelti ir bendram mūsų krašto kultūrinimui.

T.
Redakcijos prierašas. Sutikdama su šiuo rašinyje iškeltois karių ir mokytojų bendradarbiavimo mintimis, redakcija kviečia gerbiamus mūsų mokytojus aktingai dalyvauti tokiuose bendradarbiavimo reikaluose.

Skautų žaidimų šventė.

Birželio 12 d., Respublikos Prezidento ir skautų šefo Antano Smetonos vardinių išvakarėse, Kauno rajono tuntas LFLS aikštėj surengė didžiulę žaidimų šventę, kuri prasidėjo 18,30 val. Dalyvavo gausūs skautų-čių, skautų vyčių, vyr. skaučių, vilkiukų ir paukštyčių būriai. Į žaidimų šventę, be aukštųjų skautų vadų, atvyko krašto apsaugos ministeris plk. Giedraitis, vyriausiojo štabo viršininkas gen. št. gen. ltn. Kubiliūnas, valstybės kontrolierius Matulaitis, įgulos viršininkas plk. Skučas, vidaus reikalų min. gen. sekretorius plk. Štencelis, šaulių viršininkas plk. Kalmantas, daug kitų aukštųjų svečių, karininkų ir gausus kauniečių būrys. Atvykus skautų šefo pavaduotojui dr. Aleknai, jis, lydintas vyriausio skautininko plk. Šarauskas, skaučių vadovės p. Čiurlionienės, tuntininko mjr. Šembergo ir kitų skautų-čių vadovų, apėjo išsiri-kiavusius skautus-tes ir su visomis draugovėmis pasisveikino. Po to prasidėjo programa. Netrukus pasigirdo ženklas ir visi skautai-tės staiga iš aikštės dingę. Tuo tarpu buvau nusiziūrėjęs į vartus, kas ten ateina, ir atsisukęs matau tik tuščią aikštę. Keista, galvoju, kur dingę tie jaunikliai skautai, net ne vieno nematyti. Nejaugi gyvi į žemę sulindo. Pro vartus pasirodė skautų šefas A. Smetona su ponija, švietimo ministerio ir savo adjutantų lydintas. Jį pasitinka skautų vyriausieji vadai. Pačioj aikštėj dar tyła ir tuščia. Tik šefui aikštės vidury pasirodžius, staiga, lyg viesulas, kyla triukšmas ir aikštėj iš visų pusių pasipila bėgti skautai-tės. Apsupa savo šefą ir jį skautiškai sveikina. Štai, kur jūs buvote dingę. — pagalvoju. Pasirodo, gi visi buvo pasislėpę už savo palapinių, kad net nuo aukštumos žiūrint nebuvo jų matyti. Skautai-tės pro savo šefą praėjo gražioj skautiškaj eisenoj. Po to vėl prasidėjo žaidimų programa. O ji buvo gana turininga, įvairi ir įdomi. Buvę: bumerangų mėtymas, šaudymas iš lankų į taikinius, morzės ir semaforo signalizacijos, estafetės, virvių tempimas, sviedyškis, tankai (du skautai susikabinę ritasi per galvas), raitininkai (skautas skautą užsi-sodinęs varžėsi dėl greitumo), mankšta su virvutėmis, lenkty-nės maišuose, estafetė su vandens stikline, vienratis, sagų siu-vimas, kiaušinių nešimas, blynų kepimas, karuselė, mankšta su lankais ir piramidė, kumščiasviedis, voleibol, mankšta su sviediniais ir polkutė, ir pagaliau komiška eisena, kuri pu-blikoj sukėlė nemaža juoko. Po programos skautų šefas Resp. Prezidentas A. Smetona pakilo eiti. Skautai iš aikštės jį išnešė ant rankų.

Po 21 val. Respublikos Prezidento garbei buvo sukurtas didžiulis laužas. Vyriausias skautininkas plk. Šarauskas prie laužo savo kalboj pabrėžė, kad šiandien, Resp. Prezidento ir skautų šefo vardinių išvakarėse, jo garbei, ne tik čia, Kaune, yra sukurtas laužas, bet tas pats yra visuose tuntuose, visoj Lietuvoj, nors ir mažiausias kur yra skautų vienetas. Prie laužo buvo atlikta taip pat įdomi programa: įvairūs vaidini-mai, juokai, dainos, skudučių muzika ir kt. Kviklys kalbėjo apie skautų reikšmę valstybei ir mūsų skautų gyvenimą. Ap-skritai, visa šventė praėjo įspūdingai, gražiai.

Sav. K.

Raseinių vald. gimnazijos moksl. manevrai. Birželio mėn. 12 d. Raseinių v. g. moksleiviai turėjo manevrus. Manevruose dalyvavo V, VI ir VII klasės ir 3 šaulių būriai. Mokslei-viams buvo skirtas uždavinys ginti miestą, kurį puolė trys šaulių būriai. Moksleiviai manevrų metu pasižymėjo dideliu sumanumu ir susiklausymu. Manevrus vedė Raseinių miesto ir apskr. karo komendantas pulk. leit. Murnikas. Jis po ma-nevrų nurodė klaidas ir sėkmingai atliktus uždavinius.

Jls.

Vytauto Didžiojo universitetas. Birželio mėn. 9 d. buvo trečias iš eilės ir pirmas po universiteto senato patvirtinimo Stud. Ats. Karininkų Ramovės susirinkimas. Ramovės pirm. stud. Prialgauskas atidarė susirinkimą, pranešė apie valdybos narių pareigų pasiskirstymą, patiekė susirinkimui susipažinti su valdybos ir stud. Poliakovo paruoštais kepuraitė spalvos ir išsiuvinėjimo projektais ir pranešė apie VII—5 d. atsilankymą pas karo mokyklos viršininką gen. ltn. Jackų.

Kadangi „Ramovė“ dar tik kūrimsi stadijoj, tai p. genero-las pažadėjo karo mokykloj padaryti „Ramovės“ skelbimams universitete vitriną ir tik prašė patiekti projektą. Susirinkimas apsidžiaugė mokyklos viršininko nuosirdžiu rėmimu stud. ats. karininkų ir priėmė jam atitinkamą padėkos rezoliuciją.

Toliau pirmininkas pranešė, kad gen. taip pat priminė, jog daugumai ats. kar. atostogų metu provincijoje gal teks dirbuotis su šauliais, todėl patarė norintiems atvykti į karo mokyklą pa-simokyti su kardais.

Mokykloj yra laisvų arklių ir norintieji gali dar šį pavasa-rį atlikti ir jodinėjimo praktika. Be to, generolas pažadėjo iš-rūpinti, kad aviacijoje leistų stud. ats. kar. aviatorių grupei ne-mokamai ar už mažą atlyginimą atlikti lakiojimo kartotinį mo-kymą.

Toliau pirm. pranešė, kad šis susirinkimas yra tik pasita-rimo pobūdžio ir kad tikras išikūrimo ir uniformos užsidėjimo susirinkimas bus rudeni, kurį manoma padaryt iškilmingą, grei-čiausiai Karininkų ramovėj.

Kepuraitės uniformai stud. ats. kar. pasirinko diagonalo ir vyšnynės spalvos, kaip generalio štabo spalvos, kurių paruoš-pavyzdžių ir geriau patinkama bus priimta.

Ženklių projektų svarstymas atidėtas iki rudens ir dau-gumas pageidavo, kad būtų sueita į artimesnius santykius su ats. kar. sąjunga ir kad būtų nešiojamas bendras ats. kar. są-jungos ženklelis.

Stud. Ramanauskas iškėlė pageidavimą, kad greičiau būtų susirūpinta stud. ats. karininkais. Valdyba pažadėjo, kiek ga-lės, šį reikalą iškelti.

Dovinietis.

Mokslo metai baigti. Beveik visi Marijampolės r. tunto skautų vienetai š. m. 5—12 d. surengė paskutines sueigas per-žvelgti metų veikimą ir nustatyti darbo planą vasarai. Pasi-rodė, kad šiemet tuntas ypatingai sutvirtėjo, daug labai nuvei-kė skautiškoje veikimo srity. Tai rodo skautų skaičius — pra-šokęs 200. Vasarą — planuojama suruošti kuklią poros savai-čių stovyklą ir labai gausiu skaičium vykti į Palangą pamatyti šefą Baden-Powell'į. Be to, S. Daukanto būrelio sk. vyčiai žada daug keliauti po Lietuvą, studijuoti krašto vietas, ypač pademarklinij.

Bolius Švilpukas.

Marijampolės moksleivių manevrai. Birželio 5 d. buvo di-džiausi manevrai. Dalyvavo 240 moksleivių: Valstybinė R. J. gimnazija, Marijonų gimnazija ir mok. seminarija. Vadovavo kap. Brizgys. Veikimo plotas: 8 klm. plentu Vilkaviškio kryp-timi, 1 klm. spinduliu.

8 val. pamaldos inteligentų bažnyčioje. 9,35 val. išvyks-tama į manevrus. Štai jų eiga (planas):

5 val. rytą ties Vėrbaliu ir Naumiesčiu pastebėtas priešas, kuris, kaip sužinota, slenka į Vilkaviškį. Iš ten, be abejo, į Marijampolę. Kuopos uždavinys: sulaukyti priešo smulkių da-lių veržimąsi pirmyn ir padaryti stiprią poziciją apsiginti. Tam tikslui išstatoma užtvaros. Pasiūsti žvalgai pirmyn rinkti ži-nių apie priešo smulkiasias dalis. Naujausiomis žiniomis, prie-šas, užėmęs Vilkaviškį, jau yra netoli. Žvalgai pastebėjo jį Gi-žuose. Vadai įsako smarkiai pasiruošti gintis.

Manevrai 14 val. baigiami. Čia manevrų vadas pasako porą žodžių apie pačią eigą ir pažymi, kad viską atlikome pusė-tinai. Po to — pietūs.

17 val. Laisvės aikštėje 9 p. pulko vadas priėmė parada.

Bolius Švilpukas.

Raseinių gimnazija. Birželio mėn. 6 d. buvo V ir VI kl. ma-nevrai. Manevrų metu mokiniai susipažino su priešakinės ap-saugos ir pastogio pareigomis.

Birželio mėn. 5 d. V kl. mokiniai su pedagogais ekskursavo į Šiluvą ir Tytuvėnus. Ekskursantai aplankė kelias įzy-mesnes vietas.

Gimnazijoje gerai veikia skautai. Neseniai Vytauto D. draugovė surengė iškilą prie Nemuno, o paskui prie Dubysos. Vasarą gimnazijos skautai stovyklaus Tytuvėnų miškuose. Dabar skautai yra pasiryžę įsteigti savo sporto draugiją.

Pegasas.

Rygos lietuvių gimnazijos mokytojų ekskursija Klaipėdoje. Birželio 5 d. apie 19 val. traukiniu iš Rygos į Klaipėdą atvyko Rygos lietuvių gimnazijos mokytojų ekskursija. Joje dalyvavo 9 mokytojai ir mokytojos. Pirmadienį ekskursija vyko į Nida susipažinti su pasakingąja Nėringa, su jos nuostabiom mirties kopomis, elniais etc. Antradienį aplankė vietos mokyklas. Va-kare ekskursija vyko Palangon, o iš ten grįžo Rygon.

L. K.

Alytaus gimnazijos rekordai. Šio mėn. 5 d. buvo Alytaus valdžios gimnazijos trečioji kūno kultūros šventė — parodo-moji žaidimų dalis pereinamosioms dovanoms laimėti. Iš leng-vaatletų dalyvavo tik abiturientai. K. Zubrus su kartimi iššo-ko 2, 65 metro. Bražinskas laimėjo net tris rekordus: rutulį nu-stūmė 9,31 met., ietį numetė 40,91 met. ir diską nubloškė 30 met.

J. Dz.

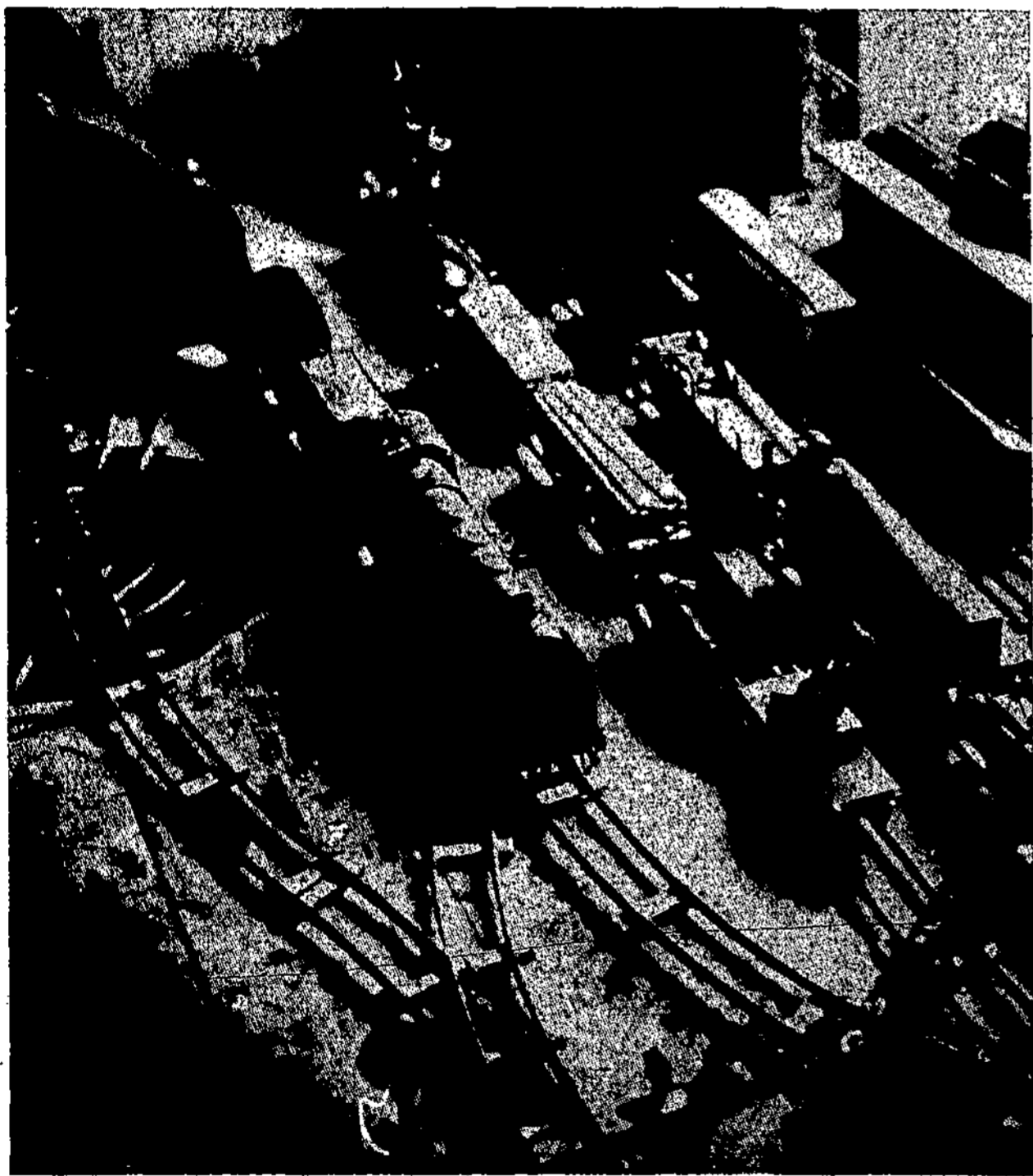
Utenoje birželio 12 d. buvo Utenos aps. pradžios mokyklų mokinių sporto šventė. Šventėje dalyvavo apie 1500 sportininkų. Sportininkai atliko kelius sakalų gimnastikos pratimus, kurie puikiausiai pavyko.

S. Valys.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Geležinkelių kuopa.

Nors geležinkelių kuopa ir nedidelė, bet vis dėlto ji yra žinoma. Ne vienas jaunuolis stengiasi karinę prievolę atlikti geležinkelių kuopoj. Visiškai ne dėl to, kad ten būtų galima daugiau dykinėti, o, ne! Dirbama ten, jei ne daugiau, tai jau ir ne mažiau, bet už tai darbas ir gyvenimas labai įdomus. Baigusieji aukštesnįjį technikos ar panašų mokslą, džiaugiasi čia patekę, nes jie jį gali praktikoje pritaikinti prie įvairių technikos darbų, kurių geležinkelių kuopoj niekad netrūksta. Būtas kuopoj laikas ir atliktieji darbai iš dalies įskaitomi į darbus, reikalingus aukštesniojo ar aukštojo mokslo diplomams įgyti. Nebaigę specialių mokyklų, gali įgyti šias specialybes: garvežio vedėjo, stoties budėtojo ar kelio meistro. Mažiau išsimokslinę išmoksta mašininkų padėjėjų, vyresniųjų ir eilinių konduktorių, vyresniųjų ir eilinių remonto darbininkų, iešmininkų ar tepėjų pareigų. Anksčiau tarnavę prie geležinkelių, paleisti iš kuopos ir grįžę į senas vietas, turi

Geležinkelių kuopos važiuotės tarnybos klasės mokymo stotis.

daug naujų žinių, kurių civiliam gyvenime būt buvę sunku ar visai negalima įgyti. Netarnavę prie geležinkelių, bet paleisti iš kuopos, turi pirmenybių tarnybas gauti, nes Geležinkelių Valdyba seniai įvertino geležinkelių kuopos karių įgytas žinias ir patyrimą.

Mokymo reikalams kuopoj plačiai naudojamos įvairiais brėžiniais, modeliais ir mašinomis. Turi savo poligoną, kur atliekami praktiški tiltų bei geležinkelių statymo, jų ardymo ir sprogdinimo darbai.

Šį pavasarį į kuopą grįžo keletas karininkų, baigusiu V. D. K. kursus. Atsiradus daugiau jėgų, kuopoj gyvenimas dar labiau pagyvėjo ir visose srityse šuoliais žengiamo pirmyn.

Šarvuoto traukinio „Gediminas“ ir kuopos puskarininkiams suruošti kursai pagilinti žinias iš kariškų dalykų, krašto pažinimo ir švietimo srities. Kursuose dėsto abiejų dalių karininkai.

Kuopoj neseniai įsisteigė karių teatro mėgėjų grupė, kuri nors ir neseniai įsisteigė, bet jau keletą sykių vaidino.

švietimo srity visiems dalies kareiviams laikomos įvairios paskaitos ir duodama skaityti knygos, kurių bibliotekoje yra gana daug ir kuriomis kareiviai su noru naudojasi.

Iš viso to matyt, kad geležinkelių kuopa savo kariams duoda ne tik specialybę, bet ir vispusišką išsilavinimą kūno ir dvasios srity.

Atėjus laikui, karys geležinkelietis, atmindamas tai, ką jam davė kariuomenė, pasistengs ir panaudos visus kūno ir dvasios turtus darbui, kurį jam skirs tėvynė.

Todėl tenka nuoširdžiai linkėti geležinkelių kuopai tolimo klestėjimo, o jos metinės šventės, būsiančios birželio 20 d., proga džiaugtis nuveiktais darbais.

Vyr. pusk. J. Adomonis.

1 p. D. L. K. Gedimino pulkas.

Gegužės mėn. pabaigoje 4 kuopa, kurioje, be viršininkų, tarnauja tik jauni kareiviai, įsigijo gan galingą radio. Kitos kuopos jau pirmiau panašius radio turi įsigijusios. Atliekamu laiku kareiviai su noru klausosi radio paskaitų, žinių, muzikos ir kt.

Pulkas turi gražų parką, kurio medžiuose yra daugybė inkilėlių. Parke yra teniso aikštelė.

2 batalionas turi, be įžymesnių mūsų valstybės vyrų ar šiaip paveikslų, daug brangių šaudybos, lauko fortifikacijos ir kt. paveikslų. Jie padeda geriau kareiviams mokomus dalykus suprasti.

Birželio mėn. 6 d. beveik visi senieji kareiviai išvyko į poligoną.

Jaunas kareivis Vl. Raila.

— Birželio mėn. 3 d. vykstantieji į Gaižiūnų poligoną seni kareiviai turėjo per 30 kil. įtemptą žygį. Žygis truko su poilsiu ir pertraukomis ne daugiau, kaip 5 val. Be to, nebuvo nuvargusių, nusilpusių ir su nutrintomis kojomis.

Birželio mėn. 4 d. visus vyr. pulko gydytojo pripažintus jaunos kareivius tinkamus sportuoti tikrino, kurie jų tinkamesni sportui. Rytą 7 val. į pulko sporto aikštę suplaukė per 100 jaunų sportininkų. Iš visų sportininkų gauta gan teigiami rezultatai, ypač pasižymėjo tų šakų sportininkai: 5 ir 7 kilom. bėgimo, bėgimo su kliūtimis, rutulio stūmimo, šokimo į aukštumą su kartimi. Bet ir kitos rūšies sportininkai nenusileido.

Tą pat dieną buvo atlikti bandymai ir su senesniais pulko sportininkais: viršilomis ir puskarininkiais. Kiekvieną sporto rūšį tvarkė karininkai. Sportininkų komandoje palikti beveik visi.

Sanit. pusk. M. Grinius.

8 p. L. K. Vaidoto pulkas.

— Šiaulių „Aušros“ muziejaus vedėjas p. Liutikas sutiko priiminėti į muziejų pulko karių ekskursijas ir su juo supažindinti. Kad žmonės geriau galėtų viską apžiūrėti, ekskursijos vyksta mažais būreliais — po 30 žmonių. Iki šiol jau surengtos trys tokios ekskursijos. „Aušros“ muziejus gana įdomus ir turtingas. Dabar turi apie 7000 eksponatų. Visas vargas, kad muziejaus patalpa truputį ankštoka. P. Liutikas skatina ir karius, kiek galint, rinkti mūsų krašto senienas ir prisidėti prie muziejaus praturtinimo.

— Birželio mėn. 9 d. pulko ligoninėje plaučių uždegimu mirė 8 p. pulko 2 kuopos jaunas kareivis Žymantas Rapolas, kilęs iš Šiaulių apskr., Šaukėnų valsč., Bernių k. Palaidotas Šiaulių katalikų kapinėse.

Tūlas Matas.

Aviacija.

Puskarininkų lakūnų mokykla, kuri pradėjo savo darbą š. m. gegužės mėn. 1 d., jau spėjo susipažinti su tankine rikiuote ir karišku gyvenimu. Nuo birželio mėn. pradžios pradeda eiti į aerodromą mokytis skraidyti. Ginklai ir veiksmai bus mokomi žiemą, kada bus daugiau atliekamo laiko. Mokykla, būdama sudaryta iš sveikų ir prasilavinusių vyrų, gražiai sudainuoja

Aviacijai, kaip ir kitose kariuomenės dalyse, šiais metais daug dėmesio kreipiama į sportą. Dabar visų smarkumu treniruojasi Manoma, kad šiais metais, per bendrą kariuomenės sporto šventę, aviacija gerokai pažengs į prieką, nes ją sustiprina pusk. lakūnų mokykla, kur yra keletas tikrai gerų sportininkų.

Jūrys.

P. L. P. karo mokykla.

Be stovyklaujančių Kalnicos stovykloj kadro kariūnų, dar kartu atvyko stovyklon atlikti įvairius praktikos darbus — šaudymus, fortifikaciją, topografiją, taktikos pratimus ir kariūnai — ginklininkai.

Tai bus pirmoji karo mokyklos kariūnų — ginklininkų, kaipo ginklų technikų — specialistų, laida. Kariūnai — ginklininkai, be atlikto karo mokykloj 1 meto rikiuotės stažo, dar antrus metus mokėsi vien tik savo specialybės dalykų — artilerijos pabūklų ir rankinių ginklų teorijos, techniškiosios dalies, ginklų remontavimo ir t. t. Dar buvo plačiai praeita vidurinė ir išorinė balistika, sprogstamoji medžiaga, karo chemija ir dūminė apsauga, tiekimo taktika, pabūklų ir rankinių ginklų projektavimas ir daug kitų dalykų. Be to, visi praktiški darbai buvo atlikti artilerijos dirbtuvėse.

Visi kariūnai — ginklininkai yra baigę Kauno aukšt. technikos mokyklą ir keletas lankė technikos fakultetą.

Netrukus visos dalys sulauks naujų ginklavimo karininkų, kurie, eidami dalyse ginklų technikų pareigas, ne tik prižiūrės ginklų stovį, bet ir atliks (bus dalyse įsteigtos ginklų taisymo dirbtuvės) mažesnių ginklų remontus bei pataisymus.

Kariūnų — ginklininkų pakėlimas į pirmąjį karininko laipsnį ir išleistuvės bus liepos mėn. pradžioj.

— Birželio mėn. 12 d. Karo mokyklos stovyklą aplankė vyr. štabo viršininkas gen. št. gen. ltn. Kubiliūnas.

St. Danilevičius.

Kariūnų kavaleristų vasaros stovykla.

Dar prieš Velykas prasidėję jaun. kurso kariūnų egzaminai, pagaliau, gegužės m. 30 d. baigėsi. Bendri egzaminų rezultatai geri, nors pasitaikė keletas ir pataisų. Užtat dabar, egzaminams praėjus, atgyja buvęs pažiūrės ir rimtas kazematų gyvenimas.

Baigia egzaminus ir vyr. kursas.

Kariūnai aspirantai rikiuotės ir teoretinį mokymą karo mokykloj jau baigė. Į vasaros stovyklą važiuoti netenka. Šaudymo pratimus, kurie paprastai atliekami vasaros stovykloj, atliko nužygiavę į Kalnicą. Birželio pirmomis dienomis išvažiavo stačiai į dalis. Dalyse pasipraktikavus, dar kartą teks grįžti į karo mokyklą, iš kur į atsargą išeis jau leitenantais. Todėl, bent kol tėvynė pašauks, teks skirtis su karišku gyvenimu, nors ir gailla. Daugelis kariūnų aspirantų padavė pareiškimus, kad perkeltų į vyresnį kursą, t. y. į tikruosius kariūnus, kas, sveikata patikrinus, yra praktikuojama. Didelė dalis norinčių patekti į kadro kariūnus negali stot dėl to, kad „per nelaimę“ yra gavę vieną kitą pataisą.

A-nas.

Ryšių batalionas.

— Birželio mėn. 3—4 d. 2 telegr.-telef. kuopos jaunieji kareiviai lankė Pietų Amerikos gyvūnijos parodą. Be to, kartu pamatėme ir gamtos tyrimo stoties eksponatus.

— Birželio mėn. 5 d. aplankėm aviacijos propagandos šventę. Čia arčiau susipažinome su geležiniais „paukščiais“, pasižiūrėjome įvairių lėktuvų „šposų“ ir t. t.

Jaunas kareivis V. Ulčinskas.

Dr. Basanavičiaus Karo ligoninė.

Dr. Basanavičiaus Karo ligoninės medicinos ir administracijos personalas karo ligoninėj jau baigia rengti teniso aikštelę. Teniso aikštelė bus labai ramioj, patogioj vietoje ir žada būti neprastesnė už Kauno teniso klubo aikšteles. Tai, rodos, bus pirmoji kariška įstaiga, kuri turės tokią puikią teniso aikštelę.

Karo ligoninė turi gana gražią ir jaukią skaityklą — biblioteką. Ligoniniai, kuriems sveikata leidžia, gali naudotis įvairiausio turinio knygoms, kurių čia apščiai yra. Dauguma knygų aptaisytos kietais viršeliais. Į skaityklą pareina „Liet. Aidas“, „Karys“, „Trimitas“, „Mūsų Rytojūs“ ir keletas kitų laikraščių. Skaitykla atdara kasdien nuo 12 iki 18 val. Skaitykloje lankytojų visada pilna.

Prie karo ligoninės nuolat veikia sanitarijos puskarininkų mokykla. Dabar jau antras mėnuo kaip XX-ji laida aktingai pradėjo darbą. Pamokos, kaip ir visada, yra po pietų, o iš ryto atliekami praktikos darbai palatose.

Jūrys.

Kareivio dienos.

(Iš eilėraščių knygos „Gyvenimo eilėraštis“).

Batai geltoni kerta į taktą.
Pasagos plieno kibirkštis skelia.
Ech, kad matytų mane mergelė
Žengiant rikiuotėj iškelus kaktą!

Ne tas jau bernas, ką lauką arė,
Ar nakčia šalo prie svirno lango
Ir geltonkasę kalbino, barė,
Kam ji uždėjo ant durų štangą.

Čia jam kulkosvaidis meiliau nusijuokia,
Laukus gi — kulkos aria, akėja.
Vėjai ir lietūs mus glamonėja,
Pietų trimitas lakštingalom suokia.

O kada rudenio naktį praskydusią
Poste patamsėj stoviu bekalbis —
Pasivaidena man tėvo dalgis
Ir vėl sukapiu mintį paklydusią.

Kai dainą šaunią kuopa užtraukia —
Stena po kojoms dulkantis plentas.
Šiurpas nukrato! Nebeiškentęs
Kuopvadis vyrišką ašarą braukia...

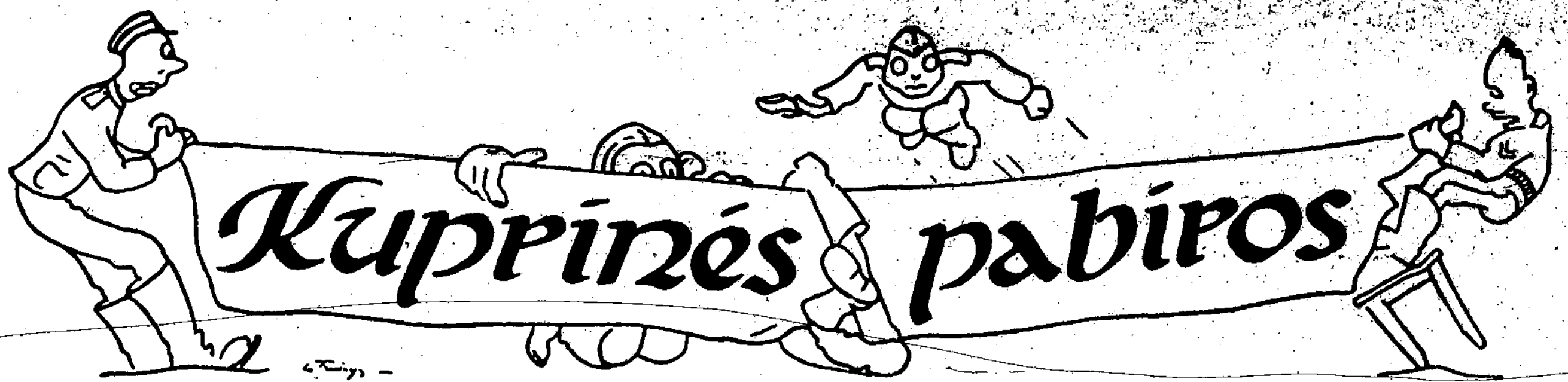
Tačiau, šeštadienio vakarą šventą
Prisimenu kartais ir savo Moniką.
Draugai pravirkdo graudžiai armoniką.
Ir kareivėliui juk reik gyventi.

Sekmadienį traukiam pas Dievą.
Pilkų milinių jis nesibaido,
Nes pats nusviedė ant žemės veido
Nusikaltusius — Adomą ir Ievą.

Trimitas pirmadienio rytą
Sušaukia mus į darbą naują.
Pulkas vieškeliomis iškeliauja,
O grįžta tik vakarą kitą.

Vėl dainą šaunią kuopa užtrenkia.
Dunda po kojoms purvinas plentas.
Džiaugsmas nupurto! Nebeiškentęs
Kuopvadis senas galvą nulenkia...

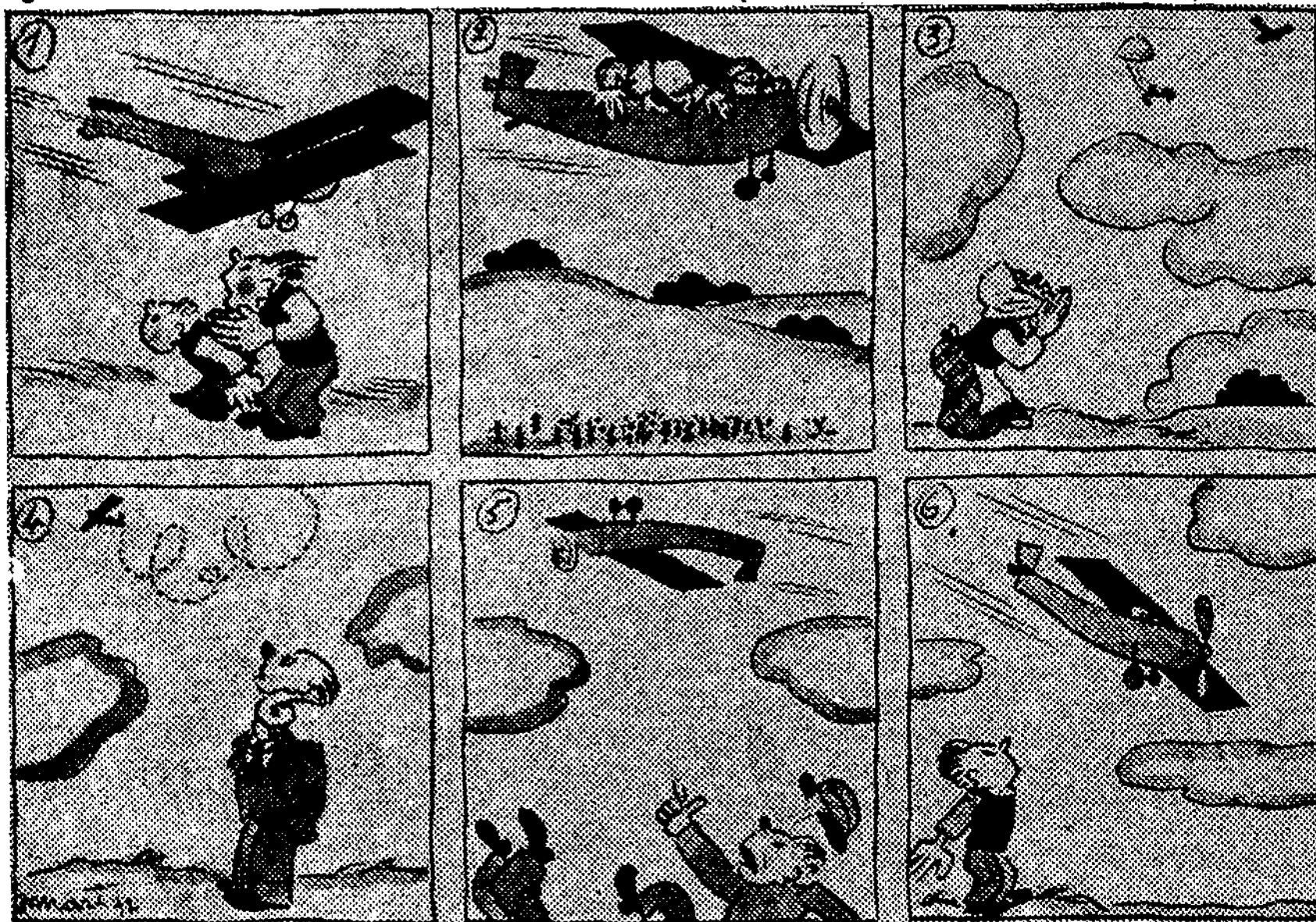
S. J. Urbonas.

Aviacijos propogandos diena.

(Ispūdžiai iš šalies žiūrint).

J. Martinaičio karikatūros.

1. Žemasis pilotžas.

Raulas: Tūpkis žemiau, nes tas įsiu-
tes lėktuvas dar pakaušį nunešti gali.

2. Aukštasis pilotžas.

Onutė: Vaje, mano Šimukas į tašką
pavirto — ir kaip aš iki šiol tokį smulkų
tašką mylėjau!

3. Šokimas su parašiotu.

Bobutė: Amžinatilsį duok jė dušelei!..
Vargšas lakūnėlis!..

4. Oro akrobatika.

Pilietis: Stebėtinai kilpas jis ore mez-
ga!

5. Ratais aukštyn.

— Iškris lakūnas, tikrai iškris!..

6. Propeleris sustojo.

— Dabar jau tiek — užsuk jį, kad
toks gudrus!

Kavalerijos rungtynių barometrai.

J. Martinaičio karikatūros.

1. **Gusaras:** Tai nepasisekimas!
2. **Ulonas:** Mūsų imal!

3. **Gusaras:** Tegyvuoja, gusarai!
4. **Ulonas:** Hm?!

Per išskirstymą.

Rundas klausia sargybinio:

— Ka žleisi į daboklę?

— Į daboklę žleisiu sargybos virš-
ninką, jo padėjėją ir vedėją — atsako
sargybinis.

— O jei sargybos viršininkas atves
areštuota, tai kurį žleisi į daboklę?

— Tik sargybos viršiniuką.

— O dėl ko areštuotojo neįleisi į da-
boklę?

— Nes jis man ne viršininkas.

Vabzdys.

Šautuvas — ne ginklas.

Skyrininkas klausia jauno kareivio
Paugos:

— Ar vartosi ginklą, būdamas sargy-
biniu, jei tave užpuls?

— Ginklo nevirtosiu, — atsako šis.

— O su kuo atsiginai?

— Su durtuvu ar šautuvu.

Mokslo metus baigus.

— Nors mokslo metai ir pasibaigė,
bet mudu vis vien liksime amžinai
draugais!

Sportininkų maršas.

Žeri saulė spinduliuota

Aukso spinduliais,

Marš, pirmyn į aikštės plotą

Saulėtai keliais...

Aikštės plote — saulė žydi

Šviečia sveikata,

Sporto aikštėn — džiaugsmas

lydi

Čia atgys jėga...

Aikštėj plaukia oras tyras

Spindulių tvane,

Marš, pirmyn į aikštę, vyrai,

Su jauna dvasia...

Aikštėj kartis, ietis, diskas

Priemonių šimtai,

Mes pamėgę šitą viską

Būsime milžinai...

Kas sportuoja tas galiūnas

Tų jėga didi, —

Giedri siela, sveikas kūnas...

Aikštėn, marš, visi...

Aikštėj plaukia oras tyras

Spindulių tvane,

Marš, pirmyn į aikštę, vyrai,

Su jauna dvasia.

Anicetas Bučys.

Jūs Šaulių gyvenime

Sporto kronika

Tauragės šaulių ir mokslėvių manevrai. Kaip pernai, taip ir šiemet Tauragės kariškoji vadovybė surengė mokslėvių ir šaulių I-mo būrio manevrus, kurie buvo birželio mėn. 5 d. Šiuose manevruose dalyvavo visa Tauragės kariškoji vadovybė, vienas motociklas ryšiams palaikyti, „kulkosvaidžiai“ ir šautuvai. Visa „kariuomenė“ buvo suskirstyta į du būrius ir teko žygiuoti 6 kilometrus. Balos, upeliai, tankūs krūmai ir kitokios kliūtys, šautuvų ir „kulkosvaidžių“ tratėjimai sudarė karišką nuotaiką.

Trimitui sugaudus, manevrai baigti. Vadai pranešė pasi-taikiusius netikslumus. Po to Tauragės komendantas ir policijos vadas-priėmė parada. *Liūdas Šapas.*

Klaipėdos šauliai svečiuose pas žemaičius. Birželio mėn. 5 d. Telšiuose buvo didelė žemaičių dainų šventė. Joje dalyvavo Telšių šaulių būrio, Radviliškio šaulių ir vietos mokinių chorai. Į dainų šventę autobusais iš Klaipėdos nuvažiavo ir Klaipėdos I-mo šaulių būrio ekskursija. Jau toli už Telšių klaipėdiškius pasitiko Telšių šauliai, kurie nurodė kelią ir vietą, kur klaipėdiškiams skirta apsistoti. Atvykus į Telšius, šaulių būrio choro pirmininkė pasveikino vietos šaulių ir visuomenės vardą. Po sveikinimo klaipėdiškiai šauliai buvo padalinti po 2-4 žmones grupėmis ir išvedžioti pas vietos šaulius, kur klaipėdiškių laukė visur nuoširdus žemaitiškas priėmimas — vaišės su tikrais lietuviškais valgiais.

Po pietų eisenoje žygiuota kartu su chorais į dainų koncerto vietą. Ten buvo sveikinimai ir dainos. Dainavo jungtinis daugiau kaip 200 žmonių mišrusis choras. Po koncerto klaipėdiškiams buvo parodyta įžymesnės Telšių vietos: muziejus, kuris turi gana retų senovės lietuvių išdirbinių; katedra, ir kiti įžymesnieji Telšių namai. Visur aiškino aukštesni vietos valdžios ir visuomenės atstovai. Po apžiūrėjimo „Visuomenės klube“ buvo surengtas pasilinksminimas, kur telšiškiai bendrai su klaipėdiškiais praleido kelias linksmas valandas, arčiau tarp savęs susipažindami. Apie 1 val. naktį, pirmadienį, klaipėdiškiai, palydėti garsiais telšiškių „valio“, išvyko Klaipėdon. Šios ekskursijos proga klaipėdiškiai patyrė, kad žemaičiai savo broliams moka gražiai parodyti savo didžiausią prielankumą ir nuoširdumą. *L. K.*

Baisogala. Birželio mėnesio 5 d. Pepalių piliakalny Baisogalos, Legečių ir Pociūnėlių būriai atliko kovos šoviniams šaudymus, dalyvaujant rinktinės vadui kap. Baltokui. Šaudyta iš 100 mtr., ir 150 mtr. ir išleista po šešius šovinius. Daugiausia taškų išmušė šaulys Šulga. Taip pat šaudė ir moterys. Šaulės Bložienė ir Jurelienė parodė visai puikius rezultatus. *— dž. —*

Bunikių šaulių būrys. Birželio 12 d. Bunikių šaulių būrys šventė savo 2 metų gyvavimo sukaktuves. Kol nebuvo įsteigtas šaulių būrys, čia tame paprastame sodžiuje niekas nedirbo kultūros darbo. Ir visų aplinkinių kaimų jaunimas taip brangų jaunystės laiką vėjais leisdavo. Per dvejus metus šauliai gražiu elgesiu ir darbais įgijo visuomenėje gerą vardą ir pasitikėjimą. Būrys turi įsigijęs: biblioteką, skaityklą, sceną vaidinimams ir gražią vėliavą. Toliau manoma įsteigti klubą, orkestrą ir kit.

T. M-za.

Sudargas. Birželio 9 d. Sudargio šaulių būryj lankėsi rinktinės vadas leit. Alksninis ir tikrino būrio šaulių karišką ir sporto pasirėngimą. Šaudymo pratimus kovos šoviniams atliko Sudargo panemunės šaudykloj. Šaudyta iš 150 metrų atstumo, gulom, su ir be atramos. Kiekvienas šaudė po 6 šovinius. Geriausiai šaudė ir laimėjo 1 vietą Sudargo šaulių būrio vadas ats. virš. Jonas Pranauskas, išmušdamas 62 taškus. Antrą vietą laimėjo pasienio policijos viršininkas ats. leit. š. Jonušas. Šaudė taip pat ir šaulės, kurios irgi neblogo atliko sąlygas, ypatinai gerai šaudė šaulė Bankuvienė. Pasak paties rinktinės vado, Sudargo šaulių būrys geriausiai šaudė visoje I rinktinėje. Po šaudymų buvo rankinių granatų metymas į tolumą. Toliausiai nūmetė š. Andriukaitis, 45 metrus. Toliau sekė sporto pasiruošimo tikrinimas; 400 metrų bėgimą laimėjo š. Šefleris, 100 metrų bėgimą š. Andriukaitis, 5 kilometrų žygi sargybos aprangoj laimėjo Kasparaitis, Kyzelbakas ir Ludžiūvaitis. *T. M-za.*

Maž. Lietuva — Did. Lietuva 2:1 (1:0). Birželio 11 d. LFLS stadione buvo futbolo rungtynės tarp Didž. Lietuvos ir Maž. Lietuvos rinktinių. Rungtynės buvo kontrolinio pobūdžio, nes po šių rungtynių yra sudaryta valst. komanda, kuriai teks žaisti prieš Švedijos rinktinę (birželio 16 — 17 d. d. Kaune, LFLS stadione) ir prieš Latviją (birželio 29 d., taip pat Kaune).

Pačios rungtynės baigėsi 2:1 (1:0) Mažosios Lietuvos naudai. Pirmas puslaikis iki 36 min. buvo „sausas“ — jokių rezultatų ir tik 9 min. prieš puslaikio pabaigą į Didžiosios Lietuvos vartus krenta pirmas golas. Kornerių 2:0 Maž. Lietuvos naudai. Antrame puslaiky Did. Lietuvos rinktinėje keičiami keli žaidėjai, kurie šiek tiek atgaivina silpnoką puolimą. 30 min. mušamas pendelis Did. Lietuvos naudai, kuris tačiau neįmušamas ir tik 38 min. rezultatai išlyginami — 1:1. 3 min. prieš rungtynių pabaigą Maž. Lietuva (Trumpjonas) muša lemiamą golą ir rungtynes laimi 2:1. Kornerių 6:2 Did. Lietuvos naudai.

Prieš Pietų Švediją Lietuvos rinktinėje žais aštuoni klaipėdiečiai ir trys kauniečiai.

Dviračių lenktynės. Birželio 11 d. buvo pakartotinos dviračių lenktynės 100 kil. distancijai, kurias laimėjo rekordmenas Gedminas, pravažiavęs distanciją per 3 val. 7 min. 58 sek. Antras Tendis — 3 val. 30 min. 55 sek.

Futbolo pirmenybės bus tęsiamos toliau. Buvęs birželio 12 d. LL klubų atstovų pasitarimas dėl pakeitimo Lietuvos futbolo pirmenybių tvarkos nutarė palikti seną tvarką ir pirmenybes vykdyti toliau, tik sumažino rungtynių rengimo išlaidas.

Plaukimo mokykla. Lietuvos jachtklubas birželio 10 d. atidarė plaukimo mokyklą. Mokyklos vieta Nemuno saloje, prieš Kanto g-vę. Mokslo programa suskirstyta į 4-rius kursus. Mokestis už mokslą toks: sportininkams, kariams ir moksleiviams — 5 lt. per mėnesį ir visiems kitiems 10 lt.

Įsirašyti mokyklon galima jachtklubo raštinėje (Laisvės al. 11/13) ir klubo prieplaukoje.

KSS — LGSF 2:1 (0:1). Birželio 10 d. Kaune žaidė Lietuvos futbolo meisteris KSS prieš LGSF, kuri jau antrą kartą šiemet žaidžia su čempionu. Prieš kurį laiką LGSF Klaipėdoje pralaimėjo KSS 2:0. Todėl birželio 10 d. rungtynės buvo revanšas. Pirmą puslaikį LGSF baigė 1:0 savo naudai, o antrą KSS 2:0 savo naudai. Abu golus įmušė Trumpjonas iš pabaudos smūgių.

Prieš aukščiau minėtas rungtynes, ten pat Makabi stadione, žaidė Makabi L prieš Spartą A. Rungtynės visai netikėtai laimėjo A klasės komanda 4:2.

Raseiniuose birželio mėn. 11 d. tarp šaulių „Šarūno“ ir žydų „Beitar“ buvo futbolo rungtynės, kurios baigėsi 4:1 „Šarūno“ naudai. *Pegasas.*

Technikos rinktinė — 2 artilerijos p. 4:0 (3:0). Šio mėn. 7 d. Karo mokyklos aikštėje buvo futbolo rungtynės tarp technikos rinktinės ir 3 artilerijos pulko komandų, kurios baigėsi 4:0 rinktinės naudai. *A-tas B.*

Šveicarai žais Kaune. Lietuvos futbolo lyga gavo iš Šveicarijos fut. lygos pareiškimą suruošti rugpjūčio mėn. vidury dvejus futbolo rungtynes su Cuiricho futbolo klubu (F. C. Z.). Prieš šį klubą Kauno rinktinė žaidė per savo gastroles Šveicarijoj š. m. sausio mėn. ir jas pralaimėjo 6:3. Pasiūlijimas, manoma, bus priimtas ir rungtynės įvyktų be Kauno, dar ir Klaipėdoje.

Tauragės „Šaulys“ — stipri sporto komanda. Pernai vietos šaulių sporto komanda „Šaulys“ nepralaimėjo nė vienu futbolo rungtynių. Šiais metais taip pat menusiškai ir rungtynėsi vien su stipriosiomis komandomis, nes silpnosios jau „supliktos“. Jau turėjo trejetą rungt., kurių bendri rezultatai 7:9 „Šaulio“ naudai. *Liūdas Šapas.*

Vandens sportas. Klaipėdoj yra gerokai išplitęs vandens sportas. Yra kelios vandens sporto sąjungos, kurios turi kelis šimtus narių. Birželio mėn. 5 d. viena tokių sąjungų „Neptūn“ iškilmingai pradėjo vasaros sezoną. 14 val. veik visos tos sąjungos valty susirikiavo ilga eile ir per miesto vidurį traukė viršum Dangės. Buvo jų apie 20 su 90 žmonių įgula.

Valty, nuvykusios iki geležinkelio tilto, grįžo atgal ir išplaukė į mares. Ten buvo iškilmingas visų laivelių paradas. Tai buvo gražus sporto reginys.

Senelio griaučiai šaukia.

(D. karo šturpulingas epizodas).

Neseniai Vokietijoje, pasirodžiusioje d. k. dalyvio Hans Trobst'o knygoje, kurioje jis aprašo šturpulingus fronte pergyvenimus, yra vienas labai baisus pasakojimas apie leit. Godekemejerį. Jis, būdamas fronte, pradėjo vaizduotis, kad jį iš Dompiero kaimelio kažin kas šaukia. Kaimas buvo tarp prancūzų ir vokiečių apkasu, visas galingos artilerijos sugriautas, todėl apsistoti jame nors ir trumpam laikui buvo pavojinga. Tačiau Godekemejeris į šitą visai nekreipė dėmesio, nes ir diena ir naktį paslaptingas balsas šaukė į Dompierą. Pagaliau jis pasiryžo. Žūt būt nusprendė ltn. Godekemejeris nueiti į kaimelį. Jo viršininkas, kuris jį lydėjo, štai ką pasakoja:

— Dvejetą, trejetą kartų aš šį dalyką mėginau paversti tik Godekemėjerio galiucinacija, bet jis padarydavo tada tokį veidą, kad man nebelikdavo noro juokauti. Ltn. visai nenusigando, kada prancūzų artilerija pradėjo bombarduoti kaimo griuvėsius. Mes žengėme gilų grioviu. Apie baimę nebuvo nė kalbos: karininko veide buvo matyti kažin kas bausaus, pasidūdančio likimui. Kai mes įėjome į kaimą, prancūzų artilerija nutilo, todėl man buvo proga atidžiai stebėti Godekemejerį, kuriame aš pastebėjau jo nepaprastą įtemptą varžymąsi ir tikslingumą. Jis nepaprastu įsitikinimu perėjo kelis sodus, kurių tik kamina buvo likę; aplenkė kelis apaugusius šulinius ir pagaliau priėjo prie vieno namo durų, vedančių į rūšį. Jis mašinališkai nusileido laiptais žemyn, užsidedė kišeninę lemputę. Šviesos spinduliai perskrodė tamsą ir kampe pamatėm gulinius griaučius. „Jie mane šaukė“ — šaltai ir mechanišku dirbtinum atsakė Godekemejeris. Griaučiai buvo apaugę žole, bet iš viršaus aiškiai buvo matyti. Leitn. apčiupinėjo žolę ir iš fen ištraukė surūdijusį vokiečių karininko šalną, kurio viduryje Godekemejeris štai ką perskaitė: „Pulkn. Hans Joachim Godekemejer“.

Kada grįžome, jis nieko nekalbėjo. Jo dąslvos akys, išmeigtos į horizontą, kažin ko ieškojo. Leitenantas Godekemejeris ėjo lyg užmigęs, bet taip tiksliai, kad mane ėmė šturpas kratyti. Vakare, jau grįžus į savuosius apkasus, jis atėjo pas mane ir paprašė, kad leisčiau jam nueiti į tą kaimą ir palaidoti jo 1870—71 metų kare žuvusį senelį.

Na, iš tiesų! Aišku, aš negaliu jo leisti, Aš jaučiu, kad jis negrįš, arba jei ir grįš, tai tik kareiviai jo lavoną nešini. Galėjau eiti su bet kuo lažybu iš savo galvos: man, rodos, jis taip pat šitą jautė. Aš ltn. paklausiau: „Ką jūs norėtumėt su savim pasiimti palydovais?“

„Puskarininkį Geren'ą ir grandinį Liuk'a, pone kapitone!“

Aš padaviau jam ranką. Atsisveikinom.

Po dviejų valandų palydovai atnešė jį nebegyva kartu su griaučiais ir šalnu...
Skautas Vktis.

Oro kautynės virš Šanchajaus.

Paskutiniame kinų japonų kare ypatingai svarbų vaidmenį suvaidino aviacija. Gerai aviacija ginkluoti japonai sėkmingai žudė kiniečius, ardė pozicijas, sprogdino geležinkelius.

Jau iširta, kad Šanchajaus kovose daugiau nuostolių padarė atakos iš oro, negu bombardavimas sunkiąją karo laivų artilerija.

Kurį laiką kiniečiai buvo bejėgiai prieš priešą iš oro. Jie neturi priešlėktuvinių pabūklų, tik nedidelį kulkosvaidžių skaičių gali nukreipti prieš lėktuvus ir, svarbiausia, neturi pakankamai savo aviacijos. Tik lėktuvas prieš lėktuvą yra geriausias ginklas ore.

Visą Nankino vyriausybės aviaciją sudaro 40 gerų prancūzų „Breguet“ tipo kariškų lėktuvų. Bet ir jiems trūksta pakankamai išmokyto oro kovoms lakūnų.

Nuo pernai vasaros kiniečių aviaciją pradėjo tvarkyti kažin koks svetimšalis majoras. Jis pamažu rengia naujų lakūnų kiniečių kadra.

Vėliau pasirodė, kad tai buvo vienas amerikonas, buvęs Amerikos karo lakūnas, dalyvavęs 1917—18 metais oro kautynėse su vokiečiais ir pasižymėjęs drasumu.

Jo vadovaujama eskadrilė susitiko su japonų ir įvyko pirmosios oro kautynės virš Šanchajaus.

Ryto metą 6 bombarduojamieji lėktuvai, vienamotoriniai, skrido 300 metrų aukštumoje pro Čapejū į rytus. Jie ką tik buvo su bombomis pasikėlę iš lėktuvlaivio ir skrido apmėtyti naujus kiniečių kariuomenės transportus, naktį atvežtus geležinkeliu į Vusungo fortą.

Staiga iš naujojo Vusungo aerodromo, arčiau Čapejos priemiesčio, pasikėlė du kiniečių aparatai.

Jie tuoj puolė bombarduojamą eskadrilę ir įsivėlė į kovą.

Vieną kiniečių aparatą valdė amerikonas, o kitą jau tikras kinietis karininkas.

Kova truko neilgai. Kiniečiai aštuonis kartus atakavo japonus ir aštuntą kartą kiniečių karininkas sušaudė vieno japonų bombarduojamo aparato motorą.

Po to eskadrilė grįžo į lėktuvlaivį, o kiniečiai į savo aerodromą.

Numuštas japonų lėktuvas, besileisdamas, apvirto ir sudužo. Trys lakūnai užsimušė.

Pasisekimo paskatinti kiniečiai pergabeno dar 18 lėktuvų į Šanchajaus apylinkes, o bombarduojamos japonų eskadrilės be apsaugos nebeskraido. Kaip matyti, pirmas kiniečių lakūnų žygis buvo sėkmingas
(„8 Uhr Abendblatt“).

Kasmet už šunes surenka 20 mil. markių. Didžiojoje Britanijoje kasmet už šunes surenka ne mažiau, kaip 20 milijonų markių. Pačių šunų ten yra per 4 milijonus, vadinasi, kiekvienam dešimtam anglui tenka po vieną šunį. Anglai šunimis labai rūpinasi — juos myli ir gerai prižiūri. Būdami geri sportininkai, jie sportuoja ir su šunimis, ypač rengia šunų lenktynes. Už tokius šunes, kurie pasižymi tam tikrais gabumais, anglas yra pasiryžęs ir didžiausius pinigus dėti. Todėl tūkstančiai vyrų rūpinasi tokių šunų auginimu ir, reikia pripažinti, nemaža už tai uždirba. Jų apyvarta siekia kelių milijonų svarų sterlingų. *B.*

Galvosūkių 23 nr. sprendimas.

Drąsa širdyse, tėvynės meile stiprūs, pasieksime ir galios, ir garbės!

Gerai išsprendė L. Briedis (VŠ). Be to, galvosūkių 22 nr. sprendimai dar iškaityti J. Metrikiui (Skp.) ir j. s. p. St. Dauniui (av.).

Galvosūkis 25 nr.

(Vert. I tšk.).

Sarada I.

Aš nemalonus esu

Ypač pavasari.

Išbraukit raidę vieną,

Tai gausit patalpą,

Kur baisu būt net diena.

Dar pirmą raidę imkit,

Jos vietoj kitą įdėkit

Ir raidę „š“ pridėkit,

Tai gausit daiktą kitą,

Kur's gerai saugo kūta.

Vyr. pusl. M. Antaniškis.

Sarada II.

Vyro vardą, jei paimsi,

Ir pusiau jį padalinės, —

Pirmam žodžiui „us“ pridėsi,

Vyrų vardus du turėsi.

Pirmas bus — Romos valdovo,

Kurs senovėj viešpatavo.

Antras, mūsų tautos tėvo,

Kurs dabar mus Vilniuj laukia.

Pirmą raidę jei atmetės,

Jos vietoj „P“ dar pridėsi,

Bus tai kitą gerbiąs žodis,

Ir tu jį dažnai vartoji.

A. Titlius.

Jau XIV metai gyvuoja
„KARYS“

Kas tik vieną „Kario“ numerį gavo pamatyti, tas jau niekad nebesiskys. „Karys“ yra idomus, pigus, vaistų, sustruotas savaitinis karių laik. — 8 lit., 6 mėn. — 4 lit., 3 mėn. — 1 lit.

Adr.: Kaunas, Nep...